

עש"ק פר' ויקהל פקודי
פר' החודש תש"ע

נשמתין חרתין

רשימות מדא"ח
שנאמרו מפי מו"ר שליט"א
בשב"ק פר' כי תשא-פרה תש"ע

—פנימי לבאי ביהמ"ד תו"ח—



יוצא לאור ע"י מכון
"ים החכמה"

שע"י ישיבת "תורת חכם" ללימוד הנגלה והנסתר
רח' אהלי יוסף 4, ירושלים עיר"ק תובב"א

להלן רשימת שיעורי התורה המתקיימים בבית מדרשינו במשך השבוע

שיעורים באידיש

- ❖ שיעור בגמרא מסכת סוכה, מפי הרה"ג המפורסם ר' יהושע כהן שליט"א, בימים א'-ה' בין השעות 4:00-5:00 אחה"צ.
- ❖ שיעור בשער הכוונות למהרה"ז זי"ע, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, בימים א'-ה' בין השעות 7:00-8:30 בערב.
- ❖ שיעור בספר נתיב מצוותיך להרה"ק מקאמארנא זי"ע ואוצרות חיים למתחילים מפי מו"ר הגה"צ ביום ג' בשעה 9:00 בערב.
- ❖ שיעור בשעה"כ - שבת ביום ד' בשעה 8:15 בערב.

שיעורים בלשח"ק

- ❖ שיעור בספה"ק עין חיים למתחילים, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, ביום ב' בשעה 9:00 בערב.
- ❖ שיעור בספה"ק שיחות הר"ן, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, וסדר התרת קללות לפי מנהג הרש"ש זי"ע, בליל שישי בשעה 8:00.
- ❖ שיחת קודש ברעיון דרעווין שלוש סעודות (מזמן צה"כ דר"ת).



ניתן לשמוע שיעורי מו"ר שליט"א ב"קול הלשון"

- ❖ **שיעורים באידיש:** טל' 03-6171086 (באמריקא: 6469777900 בענגלאנד: 1617985500)
 - שיעור בספה"ק אוצרות חיים - שיעור מס' 1 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-1)
 - שיעור בספה"ק רחובות הנהר, נהר שלום, סידור הרש"ש - שיעור מס' 3 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-3)
 - שיעור בחסידות (פר' השבוע) - שיעור מס' 2 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-2)
 - שיעור בספר נתיב מצוותיך ואוצרות חיים - שיעור מס' 5 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-5)
 - שיעור בשעה"כ שבת - שיעור מס' 6 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-6)
 - שיעור בספר אדיר במרום לרמח"ל (טל' 03-6171041) - שיעור מס' 2 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-2)
- ❖ **שיעורים בלשח"ק:** טל' 03-6171041 (באמריקא: 6469777900 בענגלאנד: 1617985500)
 - שיעור בספר התניא - שיעור מספר 1-2 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-1)
 - שיעור בסה"ק שיחות הר"ן (ושער יהו"א) - שיעור מס' 3 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-3)
 - שיעור בסה"ק ליקוטי מוהר"ן - שיעור מס' 1-3 (באמריקא ובענגלאנד: 2-6-5-2-4)
 - שיעור בסה"ק עין חיים - שיעור מספר 1-1 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-1)
- ❖ **שיעורים באנגלית:** טל' 03-6171002 2-4-9

כמו כן ניתן לשמוע כל השיעורים בזמן אמירתם בטל' 03-6171002 (באמריקא: 6469777900).

אפשר להשיג הקלטות השיעורים ממערכת קול הלשון בטל' 02-5816622.

ניתן לקבל את הקונטרס מידי שבוע בדואר אלקטרוני ע"י משלוח בקשה לכתובתנו:

tc7@neto.bezeqint.net

ויחי רצון שבכח התורה הקדושה נזכה להתדבק בו ית' בראוי
ולעשות רצונו בלבב שלם למען לא נבוש ולא נכלם לעולם ועד
ונזכה כולנו יחד לביאת משיח צדקינו בב"א.

"יום החכמה"

מכון "יום החכמה"

ת.ד. 5245 ירושלים

טל': 057-3153884 טלפקס: 02-5389584

נשמתין חרתיין

רשימות דברים מדא"ח שנאמרו בשב"ק פרשת כי תשא-פרה תש"ע(*)

ליל שבת בהליכה לביתו

(שצריכים לעבור בדרך במקומות שאין שם שמירת גדרי הקדושה כראוי), ואח"כ כשמגיעים לציון זוכים לבחי' לטהר טמאים.

[ב] ושאל אחד והלא אח"כ שחוזרים לארה"ק צריכים לעבור שוב במקומות שאינם קדושים הנ"ל וא"כ עלולים לאבד ח"ו את הטהרה שקיבלו מהציון הק', וענה מו"ר עפ"י דבריו של כ"ק אדמו"ר הבית ישראל זי"ע שאמר על הא דא"י בחז"ל וברש"י (בראשית ל"ג, ז') שכשעבר יעקב אבינו ע"ה עם כל האמהות הק' והשבטים הק' לפני עשיו הרשע הקדים יוסף עצמו לפני רחל אמו שחשש שמא יתלה בה עיניו אותו רשע וכו', ושאל הבית ישראל ומה מרויח יוסף אם יקדים עצמו והרי סו"ס תיכף אחרי שעובר יוסף עוברת אחריו רחל ויש עדיין החשש שמא יתלה בה עיניו, ותירץ הבית ישראל שאפי' רשע גדול כעשיו מוכרח לקבל השפעה קדושה כשרואה את יוסף הצדיק שלכה"פ רגע אח"כ אין יכול עדיין לחטוא ולתלות עיניו ברחל אמנו, וה"נ בענינינו שקדושת הציון דרביז"ל מסוגלת לשמור על האדם בחזרתו לביתו שלא יהא אצלו ח"ו

[א] הזכיר את הווארט שמקובל בין חסידי ברסלב על "לטהר טמאים לממא טהורים", דמרמז על הליכה לציון הק' דרביז"ל שצריכים מקודם שמגיעים לציון הקדוש ליכנס לבית הקברות, דא"י מרבינו האריז"ל (שער היחודים פ"ד הובא במג"א סי' תקנ"ט סקמ"ו וכ"כ באגרת הגר"א ובס' משנת חסידים מסכת גמילות חסדים פ"ב מ"ג) אזהרות שיש חששות בכניסה לביה"ק שעלולים החיצונים להיתפש בו והר"ז בבחי' לטמא טהורים, אך אח"כ כשמגיעים אל הציון הר"ז בבחי' לטהר טמאים [וכן הוא בשאר קברי צדיקים הגדולים כהאריז"ל וכו'] שנמצא ציונם בתוך בית הקברות וצריכים לעבור דרך ביה"ק בכדי להגיע אל ציונם], ואחד מהתלמידים העיר שיתכן שבזמנינו שאין ניכר ונראה כלל בית הקברות הקדום שהיה מסביב לציון רביז"ל אולי בכה"ג כבר אין החשש של רבינו האריז"ל בהכניסה לביה"ק (ובפרט בזמן האחרון שהגביהו כל השטח שמסביב לציון בחלל טפח עד שאפילו הכהנים יכולים להיכנס שם), וענה מו"ר שאפ"ה עדיין קיים העניין הנ"ל לגבי עצם הנסיעה לחו"ל להשתטחות על ציון רביז"ל שהר"ז בבחי' לטמא טהורים

(*) מו"ר ביקש לכתוב שהפסקים בהלכה המובאים פה אין לסמוך עליהם למעשה (והסביר שיש חילוק בין תשובה בשעת מעשה לפסק קבוע ואכמ"ל).

התפלה ישנה העבודה של התבוננות בגדלות הבורא ובשמות הק' וביחודים בלב ובמה שכ"ז היא בבחי' עבודת "מי" – נ' שערי בינה להתבונן באלקות ולפתוח המוחין הק' עי"ז, ואח"כ יש העבודה של "זאת" שמרמזת על השכינה הק' שהיא עבודת התפלה בדיבורים קדושים לה' (מלכות – פה, כידוע שנקראת השכינה דבר ה'), שאעפ"י שלכא"ו עבודת המוחין של דבקות הפנימית ביחודים במוחין ובהשתוקקות שבלב יותר גבוהה מעבודת הדיבורים לה' בכ"ז "מי זאת עולה", שה"מי" עולה ע"י ה"זאת", שאין נשלם עליית המוחין אלא ע"י עליית הדיבורים לה' ונכמבואר שם בלקו"מ בשם האריז"ל בפי' דברי חז"ל שנשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים שלמעלה (שבבחי' המוחין) עד שיבנה ירושלים שלמטה (שבבחי' הדיבורים בפה לה') עיי"ש] ובדרך החסידים הראשונים שאף שהיו מתבודדים שעה קודם התפלה עד שהיו זוכים להתפשטות הגשמיות ופרחו ועלו בכל העולמות אעפ"כ הוצרכו לרדת שוב לדבר ה' בפשטות בתפילות ובקשות בפה שעה שלימה ורק עי"ז יכלו שוב להתבודד באלקות בצורה יותר מושלמת והגיעו ליחודים יותר גבוהים, שע"י שירדו לתפילות בפשטות יכלו אח"כ להעלות את המוחין לשלימות הנצרכת בסוד דבחי' 'זאת' מעלה את ה'מי' ודיבר בענין זה בסעודה ג' בארוכה ובע"ה יודפס בזמנו בפ"ע, אלא שהמובא להלן לא הזכיר בסעודה ג' וע"כ נכתבנו פה] ופירש בזה סוד דלמא מהורים למהר טמאים, דהצדיקים שמתבודדים קודם התפלה ביחידות עד שזוכים לבחי' התפשטות הגשמיות (כהחסידים הראשונים הנ"ל) וצריכים אח"כ לרדת ולבוא לביהכנ"ס להתפלל התפלה בפשטות הר"ז אצלם בחי' ירידה גדולה מהאצי' אל הבי"ע, ששם יש כל מיני בלבולים והסתרות שכ"ז

הבחי' של למא טהורים ויזכה להשאר עם המהרה והקדושה והתיקון שקיבל מרביז"ל [ובפרט שכידוע (עיין בסוף ספר פעולת הצדיק) מענין הפאנציר (שריון) שגילה רביז"ל שהתיקונה"כ על ציונו חוץ ממה שהוא תיקון על העבר הרי הוא פועל ומציל ושומר גם על להבא וכו', עיי"ש].

ג] עוד ביאר בהליכה לביתו פירוש עמוק ב"מהר טמאים למא טהורים" עפ"י הענין המבואר בלקוה"ל (הל' תפלת המנחה הל' ז' אות ל"א) שהסוד של פרה אדומה הוא בסוד המובא בלקו"מ (תורה מ"ט) עה"פ "מי זאת עולה" וגו', עיי"ש שמבאר כי כל אחד מישראל הוא חלק אלוך ממעל ועיקר האלקות הוא בלב, והאלקות שבלב איש ישראל היא בחי' אין סוף כי אור להביותו הוא עד א"ס ולפי גודל התלהבות הלב של איש הישראלי לא היה אפשר לו לעשות שום עבודה ולא היה יכול לגלות שום מדה טובה, כי מגודל התלהבותו עד א"ס אינו יכול לעשות שום דבר שזהו בחי' מה שבתחלת הבריאה לא היה מקום לבריאה מחמת שהיה הכל אין סוף, ועל כן בהכרח צריך האדם לצמצם אור התלהבות לבו כדי שיוכל לעבוד את ה' במדרגה ובמדה כי הש"י רוצה בעבודתו ששנעבוד אותו בעובדות ובמדות טובות שזהו א"א כי אם ע"י הצמצום כנ"ל וכו', וכל עיקר העבודה שצריכים לצמצום הנ"ל ולחשוב מחשבות טובות כדי לזכות למעשים טובים ומדות טובות (שהמחשבות טובות הם בחי' חכמה שכלל שעל ידם זוכה לפעולות ומדות טובות), וכל זה הוא בשביל לגלות מלכותו ית' שבשביל זה היה עיקר הבריאה וכו' (ועיי"ש בלקוה"ל הנ"ל איך שמפרש עפ"י סוד הפרה אדומה).

ד] והמביר קצת הענין בעבודת התפלה והדיבורים להש"ת שקודם

וא"כ כל החסרון פרנסה הוא רק בבחי' שינוי מעשה בראשית, וכמו שמסיימת המשנה שם אלא שהרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי.

[ו] ואחד מהתלמידים שאל והלא מ' יום קודם יצירת הוולד מכריוזים עליו אם יהא עני או עשיר, וענה מו"ר שיש פרנסה של עני ויש פרנסה של עשיר, אך כל אחד מישראל עפ"י סדרי מעשה בראשית מוכרח שיהא לו פרנסה הנצרכת לו לפי דרגתו, אם הוא עני לפי דרגתו ואם הוא עשיר לפי דרגתו, וכל חסרון פרנסה בבנ"י הוא בבחי' שינוי סדרי בראשית בגלל שהרעו מעשיהם כנ"ל, וכשיתקנו המעשים ויחזרו לבחי' "האלקים עשה את האדם ישר" וגו', ובודאי שעפ"י סדרי מעשה בראשית יהא לכל אחד פרנסתו הנצרכת, וסיים שמוכן מזה שהאומר ומספר לרבים שאין לו פרנסה הרי הוא מתוודה ומודה ברבים שהוא הרע את מעשיו וקיפח פרנסתו כנ"ל.

[ז] וחזר לרמוז בזה את הענין דמי זאת עולה הנ"ל, עפ"י דברי חז"ל (ברכות י"ע"א) שהדדים אצל האדם הם במקום בינה, היינו במקום הלב, שבינה - ליבא, ובזה י"ל בדרך רמז שהנה אדם זה שנעשה לו גם גדול הזה, בודאי היה אדם גדול (וכדעה הא' בגמ' שם), אלא שהיה בבחי' שהיתה לו רק בחי' ההתבוננות באלקות שבבחי' הבינה, ולא היה לו פרנסה (שהרי לא היה לו כסף לשכור מניקה), וכתב רבינו"ל בלקו"מ (ח"ב תורה ז') שכל הפרנסה נמשך מהמלכות, וא"כ מוכח מזה שלא היה לו פרנסה שלא היה מוריד את דבקות המוחין שלו לבחי' המלכות, היינו לבחי' התפילות והדיבורים לה' בפה, וע"כ אמר עליו אביי [שאביי הוא שורש נשמת הבעש"ט (כמבואר בביאור למס' ברכות) שבבחי' צדיק האמת שזכה לדור בבית ועליה ביחד,

הוי אצלם בחי' לטמא מהורים, אך כנ"ל ע"י שיורדים להבי"ע להתפלל התפלל לה' בדיבורים בפשטות זוכים להעלות את המוחין להשלימות, בבחי' מי העולה ע"י זאת, ובבחי' שהדבקות בה' בתוך הבי"ע מעלה את האצ"י לבחי' א"ק, וזה בבחי' "לטהר טמאים באומר קדוש", שע"י האמירה והדיבורים לה' זוכים שוב לבחי' טהרה יותר גבוהה ושלימה, וזה דרך התמידית דהצדיקים שתמיד יורדים מדבקותם הגבוהה אל העם בבחי' "יורד משה מן ההר אל העם" שע"י עולים אח"כ שוב למקומם העיקרי בעולמות העליונים באופן יותר נעלה כנ"ל.

[ח] ורימז והוריד ענין גבוה זה לתוך דברי תורה בנגלה (הקשור גם לפורים), והוא בדבר פלא שמשמע בתום ימים במס' שבת (נ"ג ע"ב), שמקשה שם על הא דא"י שם בגמ' מעשה באדם שמתה אשתו והותירה בן לינק ולא היה לו שכר מניקה ליתן ונעשה לו גם ונפתחו לו דדיו והניק את בנו, ואמר ע"ז אביי כמה גרוע אדם זה שנשתנו לו סדרי בראשית, ומקשה שם הת"י מהא דא"י במדרש עה"פ "ויהי אומן את הדסה" שלמרדכי היה ג"כ גם זה והניק את אסתר וזהו "לקחה מרדכי לו לבת" (ובודאי שעל מרדכי א"א לומר כמה גרוע אדם זה וכו'), ומתרץ הת"י תי' פלא דנשתנו סדרי בראשית היינו שלא היה לו כסף ליתן למניקה, אך למרדכי היה כסף ליתן למניקה אלא שלא מצא מניקה עכ"ד הת"י, ואמר מו"ר שיוצא מדברי הת"י שעפ"י סדרי בראשית מוכרח שיהא לכל יהודי פרנסה, ומי שאין לו הר"ז בבחי' נשתנו לו סדרי בראשית, ופירש זה עפ"י דברי המשנה בסוף קידושין שהרי כל החיות והעופות מתפרנסין שלא בצער והלא כולם לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער,

ט] ואמר להביא דוגמא לענין זה מהא דאשכחן אצל אסתר המלכה דאי' בזוהר ובדברי האריז"ל שלא נאסרה כלל על מרדכי, דבאמת לא נגע אחשוורוש כלל באסתר המלכה, אלא השביעה אסתר שד (שנקרא השד "מוך" וזה מש"כ תוס' (מגילה י"ג ע"ב ד"ה ויובלת) ששימשה במוך – כן אי' מקאזניצער מגיד זי"ע), וע"כ אי' בדברי רבינו האריז"ל (וכן מוכח מגמ' ריש מס' ר"ה) שדריוש שנולד לאחשוורוש ע"י אסתר אין דינו כיהודי אלא דינו כגוי לכל דבריו, היות שלא נולד אלא ע"י השד שהביאה אסתר עמה ולא מאסתר עצמה [וכדאי' שהיצה"ר והנפש הבהמית שבכל אחד הוא בבחי' שד, וצורתו כצורת האדם עצמו, ואסתר השביעה לשד זה שיצא ויפרד ממנה ויבוא לאחשוורוש תמורתה וממנו נולד דריוש כנ"ל].

י] ואמר מו"ר שבחי' כזו י"ל שתתגלה לעת"ל אצל כל בני' שמשיה צדקיני ופריד ויוציא מבנ"י את כל בחי' השדים שנדבקו בנשמות בנ"י ואז יתגלה שכל החטאים שנכשלו בנ"י אינם שייכים לנשמות ישראל אלא אל השדים וא"כ לא נאסרו כלל בנ"י להש"י ע"י החטאים (כמו שאסתר לא נאסרה למרדכי), וזה יתקיים כשיקוימו דברי ההפטרות שקוראים בפר' פרה "והסירותי את לב האבן משרכם ונתתי לכם לב בשר" (יחזקאל ל"ו, כ"ז), היינו שיפרד מבנ"י היצה"ר והשד שבבחי' לב אבן.

יא] ואמנם הוסיף מו"ר דיש לעיין בענין זה, דסו"ס לכאו' אף אם החטאים נעשו על ידי השד ולא ע"י נשמות בנ"י מ"מ הרי לכאו' השד הוא בבחי' שליח של האדם לעשות החטאים והרי שלוחו של אדם כמותו, אך האמת דהוי בבחי' "אין שליח לדבר עבירה" דהשליחות אינה

ולרדת כל הזמן מהעולמות העליונים לעולמות התחתונים ולעלות תיכף שוב למקומו העיקרי בעולמות העליונים, וכמו שמעיד הצ"צ שזאת היתה דרגת הבעש"ט כאדה"ר קודם החטא] כמה גרוע אדם זה, שאם יש לו רק בחי' הדדים שבבחי' המוחין דהבינה ללא בחי' הפרנסה שבבחי' הירידה להמלכות, הר"ז בבחי' "מי" ללא "זאת" וא"כ אין למוחין שלו עליה ושלמות, משא"כ מרדכי הצדיק שלקח את אסתר לו לבת היינו שירד לבחי' המלכות והיה לו ע"כ פרנסה ולא היה חסר לו כסף לשכור מניקה, ע"כ אצלו היתה בחי' "מי זאת עולה", שאין חסרון בנם הדדים שהיה אצלו, שנשלם ונתקן הבינה ע"י המלכות, ונתקן השינוי שבמעשה בראשית שבנם הדדין ע"י שהיה לו פרנסה, היינו שעלה בחי' ה"מי" (שבבחי' הבינה שבבחי' נם הדדין) ע"י ה"זאת" (ע"י שהיה יורד לבחי' התפלה בדיבורים בפה לה' שבבחי' לקיחת אסתר לו לבת שע"י היתה לו פרנסה, וכנ"ל שהפרנסה היא ע"י המלכות). [ואמר מו"ר שאולי יש איזה ביאור עפ"י פשט בדברי הת"י הנ"ל, שנראים בדברי פלא, וצ"ע במפרשים].

ח] עוד דיבר על ענין פרה אדומה, שהיא ממתיקה הגבורות הק' של הפ"ר דינים, ע"י ונתן עליו מים חיים אל כלי, ופירש בביאור פנימי על המים העמוקים של התורה שיוציאת מחכמה סתימאה שבכוחה להמתיק כל הגבורות, וקישר זאת לדברי רביז"ל (לקו"מ ח"ב תורה ע"ד) שמפורים נהיה פרה, היינו שבפורים היא התנוצצות מאור התורה העמוקה דלעת"ל שהיא ממתיקה כל הגבורות הקשות, ויש למצוא רמזים במגילת אסתר (שהיא בחי' התנוצצות התורה דלעת"ל) איך להמשיך עלינו המים העמוקים דחכמה סתימאה שבכוחם לבטל כל הגבורות שבבחי' טהרת הפרה אדומה כנ"ל.

עצה זו בשו"ת שלו הנקרא מטעמי יצחק (ח"א סי' א').

יד] וסיפר שמח' זו היתה במעשה שהיה, ששלח בעל שליח לגרש את אשתו בע"כ ועבר על הדר"ג ונשא אישה אחרת, ואחרי עשר שנים מהנישואין לאשה השניה נודע זה לנוב"י ומען הנוב"י כנ"ל שהשליחות בטלה והגט אינו חל משום דאין שליח לד"ע וא"כ הרי הוא נשוי עתה לב' נשים שהוא ג"כ אסור בחדר"ג, וע"ז נחלק עליו ר"י המבורגר כנ"ל שהשליחות לא בטלה והגירושין קיימים, והרבה מגדולי הדור ההוא כתבו תשובות בארוכה בנידון מח' ההיא, והר"י המבורגר כתב דסברא זו דהנוב"י שהשליחות בטילה קדומה היא מהמשנה למלך אך לא קי"ל כוותיה, והנוב"י בסוף תשובתו (סוף סי' ע"ז) כותב בהריפות שיגע ולא מצא זה במל"מ, אלא משמים האירו עיניו לחדש זאת בעצמו, ואמנם האחרונים הראו מקור הסברא במל"מ (פ"ג מהל' גניבה בדעת הרמב"ם) וכו', ונמשכה מח' זו גם בין גדולי דור האחרון לענין מכירת הארץ בשמיטה לגויים, שהחזו"א (שביעית סי' כ"ד סעי' ד' ד"ה ולפיכך) פוסק כנוב"י שאש"לד"ע מבטל השליחות וא"כ מכיון שיש לאו ועבירה דלא תחנם במכירה זו בטלה כל המכירה (שנעשית המכירה ע"י שלוהים של בעלי הקרקעות ואין שליח לדבר עבירה), אך הגרצ"פ (שו"ת הר צבי יו"ד סי' קכ"ג) והגרשז"א סברו כהר"י המבורגר שאש"לד"ע לא מבטל השליחות.

טו] וסיים שבענינינו אם נימא שמישה צדקינו (והמנהדרין שעמו) יפסוק ויברר שכל חטאי בני' נעשו ע"י השדים שהם בבחי' שליח לדבר עבירה, והרי יש דעות דהנוב"י והחזו"א שבבכה"ג בטלה השליחות לגמרי ולא חלים כל המעשים

מתייחסת אל האדם המשלח אלא אל השליח, וא"כ מתייחסים כל החטאים אל השדים שישוב גמולם בראשם ולא לבנ"י.

יב] ונכנס מו"ר לפלפל בענין זה דאין שליח לדבר עבירה, דאמנם מצינו כידוע באחרונים מח' גדולה בשולח שליח לגרש אשה באופן שיש בגירושין אלו עבירה, כגון במגרש האשה בע"כ דהוי עבירה על חרם דר"ג, האם בטלה לגמרי השליחות מכיון שיש עבירה בשליחות זו ואין שליח לדבר עבירה, או דאין שליח לד"ע היינו שעונש העבירה מתייחס להשליח ולא למשלח, אך השליחות לא בטלה ומעשה הגירושין קיים.

יג] והאריך לדבר ממח' גדולה זו הידועה בשיבות ע"ש מח' הנוב"י (בשו"ת מהדו"ק מס' ע"ה עד סי' פ"ב) עם מחותנו הגאון ר' יצחק הלוי הורביץ המבורגר [ושורש שיטת הנוב"י היא מהתוס' ב"מ (י' ע"ב ד"ה דאמר לישראל בתירוץ השני שם)] והזכיר שהבעש"ט הק' זי"ע הפליג בשבב' ב' הגאונים הק' הנ"ל, (וכדאי' בשבחי' הבעש"ט שהיה הבעש"ט שואל תמיד בשלום הנוב"י, וכן על הרב יצחק המבורגר אמר הבעש"ט ששורה עליו רוח"ק מר"ח אלול עד יוהכ"פ (שהיה עושה אז תענית דיבור) ואילו ניתנה לו רשות משמים היה יכול לגלות יום הגאולה (עיין קיצוש"ע עם סיפורים חסידים סי' ו' אות ק"מ, ובספר מליצי אש אות ו' דהבעש"ט העיד על הגאון ר"י המבורגר שמר"ח אלול והלאה היה מרטיב את גליונות הראשית חכמה מרוב בכיו ודמעותיו), [ועוד הזכיר בדרך אגב שמה שנדפס בדא"ח של פר' בא העצה שלא יהא הפסק גדול בין נט"י לברכת המוציא ע"י שלא יגמרו הניגוב עד סמוך לברכת המוציא, ומוזכרת שם עצה זו בשם ר' רפאל המבורגר, הר"ז טעות וצ"ל בשם אומרה שהוא ר' יצחק המבורגר שמביא

שנעשים על ידיהם ובטלים ממילא כל החטאים, וע"כ י"ל שהנודע ביהודה מרמז על פסק דמשיח בן דוד שמשבט יהודה, וכן החזו"א כתב פסק זה לגבי הל' שמיטה, שהל' שמיטה הם בסוד תיקון השכינה – תיקון דלעת"ל, ואמר שבהל' שמיטה הרי החזו"א הוא זה שזכה לעסוק ולהעמיד ולפרסם דינים

אלו על תילים (ואף הגרשז"א שחלק על החזו"א בכל מיני ענינים בהל' שמיטה לא רצה לפרסם ספרו כ"כ מחמת שרצה לבטל את דעתו אל החזו"א), וא"כ י"ל שהוי זה בבחי' הכרעה דבתיקון דלעת"ל יפסקו כנ"ל ועי"ז יבטלו מבני"י את כל החטאים ויתקיים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כב"א.

פעודת ליל שב"ק

מזן] אחרי ברכת המוציא אמר שמצא דבר חידוש (בספר מבוא ועד צאתו על שב"ק) בשם זקינו החת"ם זי"ע שהיה מקפיד שיניחו החלות שאפו לשבת על השולחן תיכף אחר האפיה כמ"ש כ"ב בט"ז יו"ד (סי' קע"ה) סק"ז הביאו החת"ם בהנהגותיו לשו"ע או"ח סי' רמ"ב, ואחר פטירת הרבנית של החת"ם לא ידעה בתו מהנהגה זו והניחה החלות אחר האפיה על הארץ וגער בה החת"ם ע"ז האם ראית אצל אמך לעשות כן והלא יש להניח החלות תיכף על השולחן.

ופירש מו"ר קצת הענין שחלה אותיות הל' ה', שע"י החלות שורה השראת השכינה על השולחן, ששולחן דשב"ק הוא בבחי' השולחן דביהמ"ק, שצריך שיהא עליו לחם תמיד (וכדאי' שע"כ יש להיזהר שישארו החלות על השולחן כל השבת, וכן שיהיו החלות על השולחן תיכף בכניסת שב"ק), וע"כ אין להניח החלות על הארץ אלא להניחם תיכף על השולחן כמו בשולחן דביהמ"ק כנ"ל.

יז] הוסיף עוד לדבר מעניני המתקת הפ"ר דינים (והטומאת מת שנמשכת מהם) ע"י מי פרה אדומה מהמים העליונים דהחכמה סתימאה, והוסיף שאף עתה שלא זכינו עדיין למי פרה אדומה מ"מ יש לחפש כבר בעומק התוה"ק חידושים עמוקים שבבחי' חידושים שנמשכים מהמים

העליונים דהח"ס שיכולים להמתיק על ידיהם הדינים מעל בנ"י, ולפעול עי"ז שתהא הגאולה השלימה ללא שום דינים וללא שום באמבעס (פצצות) ח"ו, ואמר במליצת קדשו שהבאמבע היחידה שאנו רוצים זה הבאמבע של ודברת ב"ב, וע"י ודברת בם בחידושים עמוקים בתוה"ק לבטל כל באמבעס אחרים ח"ו.

יה] והזכיר דוגמא נוספת של חידוש תורה עמוק שיכול להמתיק הרבה דינים מעל בנ"י, והוא בהקדם דברי התוס' (פסחים) שמקשה (וכן הקשה בירושלמי) על הא דא"י בנביא (יהושע ה', י"א) שבנ"י בשנה הראשונה שהגיעו לאר"י לא אכלו ביו"ט א' דפסח מצות משום שהתבואה היתה אסורה באיסור חדש, ומקשה הירושלמי דנימא דמ"ע דבערב תאכלו מצות ידחה הל"ת דחדש ומתריץ דחששו וגזרו על כזית ראשון אטו כזית שני שאין בו תו קיום המ"ע, ומקשים האחרונים דהלא בלא"ה יש מקום לאסור אף כזית ראשון, דהא קי"ל דא"א לצמצם, וא"כ אם יאכל בע"כ או שיאכל קצת פחות מכזית או שיאכל קצת יותר מכזית, ואם יאכל פחות מכזית הרי עבר על הלאו דחדש ללא שקיים המצוה דאכילת מצה ואם יאכל קצת יותר מכזית הרי יעבור בהוספה זו על הלאו דחדש ללא שמקיים בזה מ"ע דמצה.

יט] ויש מגדולי האחרונים שמחדשים שכל כמה שהאדם אוכל מהמצה ביחד עם הכזית הראשון נכלל הכל בקיום המ"ע דאכילת מצה, וממילא היו יכולים לאכול שיעור גדול מהמצה באופן שבודאי יקיימו המ"ע דאכילת מצה ואף שיאכלו יותר מהחויב, נכלל הכל בקיום המ"ע שדוחה את הלאו דחדש, ולכן צריך הירושלמי לתרץ גזירה כזית ראשון אמו כזית שני, היינו גזירה שאחרי שיגמרו אכילת כזית הראשון ויעשו הפסק יתחילו שוב לאכול כזית שני שהוא כבר אינו חלק ממצות הכזית הראשון ואינו דוחה חל"ת דחדש (ועיין קהלות יעקב קדושין בשם הנצי"ב).

כ] ואמנם יש המתרצים קושיא זו בצורה הפוכה, והוא בהקדם חידוש הגדול דהחיד"א (בברכ"י סי' תפ"ב והאריך בזה בראיות במחזיק ברכה, והסכימו לו כמה אחרונים, וכ"נ שהסכים לו האבנ"ז בתשובה שפ"ג אות ט') דיצא לחדש דכמו דחצי שיעור בלאו אסור מן התורה כך חצי שיעור במ"ע הוא ג"כ מצוה מהתורה (עיי"ש שהאריך בראיות ע"ז), וא"כ יכולה מצוה זו דחצי שיעור לדחות לאו ככל מ"ע הדוחה ל"ת, והיינו דאף דודאי דאין יוצאים יד"ח המצוה רק בעשה המצוה כשיעור (והיינו דרך אם יאכל כזית מצה יצא יד"ח המצוה) מ"מ אף באכל חצי כזית מצה יש מצוה בידו בבחי' של חצי שיעור במצוות ודוחה מצוה זו הלאו דחדש.

כא] והנה א' מגדולי גאוני דור הקודם (שהיה חסיד סוכטשוב) ח"ה הגה"ק ר' אריה צבי פרומר מקוז'גלוב בעהמ"ס שו"ת ארץ צבי, מאריך בריש ספרו עפ"י חידוש זה ליישב מנהג החמון שלובשים מ"ק פהותין משיעור המבואר בשו"ע דלכא"ו אין מקיימין מצות ציצית כלל, והציצית בשבת נחשב כמשה במקום שאין עירוב, וכן

יש שאין החומים שלהם ארוכים כדין, ומיישב עפ"י חידוש הנ"ל דח"ש הוי ג"כ מצוה, עד שאפשר אף לברך ברכה ע"ז כמו שמביא ראייה לזה מדברי הד"מ סי' ח' שהעתיקו הט"ז שם סק"ח שמשמע מדבריו שאפשר לברך אף על טלית הפחותה מכשיעור, והנה שם בשו"ת הנ"ל סי' ד' ממשיך ומוסיף לחדש יותר חידוש הפלא ופלא, דעפ"י סברה זו לענין ח"ש במצוות שאף שאין יוצאים יד"ח המצוה בח"ש בכ"ז קיום מצוה יש אף בחצי שיעור, ה"נ י"ל שכמו שיש ח"ש בכמות כך יש בחי' של ח"ש באיכות (כמו שמביא שם ראיות לסברה זו), ועפ"ז דן שם לגבי כמה וכמה מצוות שנעשו באופן שחסר בהם תנאים המעכבים בהם כמו ציצית שנמזו שלא לשמה, וכן אתרוג שאינו שלו ביו"ט א', וכן מצות שלא נאפו לשם שימור, שכ"ז הוי בחי' קיום המצוה באופן של חצי שיעור באיכות שקיום מצוה יש בזה אף שלא יצאו יד"ח, והברכות שמברכים ע"ז אינם לבטלה, ומסביר בזה הא דמותר לנו להתפלל שמו"ע אף שכונה בברכה א' מעכבת כמש"כ הפוסקים שע"כ לא יחזור להתפלל פ"ב שקרוב שגם בפעם הב' לא יכוין וא"כ איך בפ"א מותר להתפלל, אלא דאף דכונה בברכה א' מעכבת, מ"מ שם תפלה עלה גם בלא כונה באבות ולא הוו כל הברכות לבטלה, ומביא לזה ראייה מדברי המהר"ל בתפארת ישראל בפרק ס"ו לגבי תפילין וס"ת שאף שצריך לכתוב אותם כתיקנם לגמרי ואפי' אות א' מעכב בהם בכ"ז גם בחסרים יש עליהם קדושת תפילין וס"ת לכל דבר שבעולם עיי"ש, ועפ"י חידוש זה מתרבים לישראל מצוות אין קץ, דכל המצוות שחסרו בהם דברים המעכבים [כגון תפילין שחסרו בהם מתנאיהם כגון שנפגמה צורת האותיות שבפרשיות כנ"ל מהמהר"ל, או שהעורות לא היו מעובדים לשמם וכדו',

של פרה אדומה שנמתקים הפ"ר דינים ע"י המים חיים העמוקים של החכמה סתימאה כנ"ל.

כד] והפביר מו"ר עפ"י דברי הז"ל (יומא י"ד ע"א, ילקו"ש תורה רמז תשנ"ט) ששלמה המלך ע"ה רצה להשיג הסוד של פרה אדומה כמו משרע"ה שזכה לזה, אך לבסוף אמר "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" (קהלת ז', כ"ג), ועוד אי' בחז"ל (ר"ה כ"א ע"ב) ביקש שלמה להיות כמושה יצתה בת קול ואמרה לו "וכתוב יושר דברי אמת" (קהלת י"ב, י'), ואי' מהגה"ק הר"ר העשיל (רבו של הש"ך) בספרו חנוכת התורה לבאר זאת עפ"י דברי המדרש בראשית ברא אלקים הה"ד ראש דברך אמת, היינו דרימו ה' בריש התורה תיבת אמת בס"ת דבראשית ברא אלקים, ואמנם מרומז עוד תיבת אמת ביושר בהמשך דברא אלקים את ששם מרומזות תיבת אמת באופן של יושר, וא"כ לכאן מדוע פתחה התורה בתיבת בראשית ולא בתיבת בראשונה (דליכא למימר משום לרמוז תיבת אמת שהיא הרי מרומזות בהמשך), אלא כדאי' בחז"ל שזה לרמוז על משרע"ה שנקרא ראשית כדכתיב "וירא ראשית לו" וגו' שבשבילו נברא העולם, והנה שלמה המלך ע"ה שרצה לדמות עצמו למשה ולכאן איך יוכל לדמות עצמו אליו והלא בשביל משרע"ה נברא כל העולם כמרומז בתיבת בראשית, אלא ששלמה סבר שתיבת בראשית נכתבה כדי לרמוז בה תיבת אמת, ולא כדי לרמוז על מעלת משרע"ה, וע"כ יצאה הב"ק "וכתוב יושר דברי אמת", שתיבת אמת מרומזת בלא"ה באופן יותר נעלה של יושר דברי אמת בתיבות ברא אלקים את, ובע"כ תיבת בראשית נכתבה כדי לרמוז על מעלת משרע"ה ואין שלמה יכול לדמות אליו, עכ"ד החנוכת התורה.

אף שלא יצאו בהם יד"ה תפילין מ"מ קיימו בהם מ"ע מהתורה (ואולי אף יצאו על ידם מבחי' קרקפתא דלא מנח תפילין), וכן הברכות שברכו עליהן לא היו לבטלה (עפ"י מה שכתב שם לגבי ציצית הפחותה משיעור שאי"ז ברכה לבטלה) וכן לגבי מצוות דאו' שנעשו ללא כונה הרי אף שקיי"ל (פי' ס"ד) דמצוות צריכות כוונה ולא יצאו בהם יד"ה בכ"ז קיום מצוה יש (וכן מביא שם כזאת בשם תוס' פסחים דף קמ"ו) וכן י"ל לגבי קרא קר"ש ולא כיון בפסוק א' המעכב, ועוד הרבה נפ"מ כע"ז.

כב] ואמר מו"ר שהבן איש חי (בשו"ת רב פעלים ח"ד או"ח סי' ב') התייגע למצוא לימוד זכות על קהילתו שהניחו במשך הרבה שנים בשוגג תפילין פסולות, ומלמד עליהם הבא"ה זכות ומחדש דאין הברכות שברכו על התפילין ברכות לבטלה המה עפ"י דברי הגמ' (נזיר כ"ג ע"ב) דעבירה לשמה גדולה ממצוה שלא לשמה, וא"כ מכיון שכיוונו לקיים מ"ע דתפילין וכיוונו לקיים מצוה לשמה א"כ אף שהתפילין היו פסולות לא הוי הברכות לבטלה דלא גרע מעבירה לשמה, אך לדברי האר"ן צבי הנ"ל י"ל בפשטות דאף התפילין פסולות מ"מ אין הברכה לבטלה היות שסו"ס קיום מצוה יש בהם.

כג] וסיים מו"ר שאף שעתה בודאי אין הרבנים פוסקים כשיטה זו, והלא הפסק בבי"ד של מעלה נקבע בכל דור לפי הוראות הרבנים שבדור, מ"מ לעתיד כשיתגלו רחמי עתיק ויתגלו המים העמוקים דחכמה סתימאה יתכן לומר שימצאו עוד ראיות עמוקות מהתורה"ק לשיטה זו ויפסקו הסנהדרין כשיטה זו וממילא ירויחו בני"י תוספת אין קץ מצוות (וכן יסורו מעליהם חששות של ברכות לבטלה בקיום מצוות שהסרו בהם תנאים המעכבים כנ"ל), וכ"ז בבחי' הטהרה

כה] וביאר מו"ר פנימיות הענין, דהנה על משרע"ה נאמר "כי מן המים משיתיהו", דנשמת משרע"ה בבחי' יסוד אבא (חכמה) הנמשך ממים העליונים דהחכמה סתימאה (חכמה שבכתר), משא"כ שלמה המלך ע"ה אף שזכה להיות החכם מכל האדם מ"מ חכמתו היתה בבחי' חכמה דאצי' ולא בבחי' החכמה סתימאה דהכתר, והנה שלמה המלך ע"ה סבר שאפשר כבר בהחכמה דאצי' להמתיק כל הדינים הקשים (שזה בבחי' טהרת פרה אדומה שטהרת מטומאת מת הקשה שבבחי' המתקת הדינים הקשים) וע"כ חפץ להשיג שהע"ה סוד פרה אדומה.

כו] אך ע"ז אמר לו ה' "וכתוב יושר דברי אמת", דהנה החכמה אף שהיא ג"כ אור גדול שיכולים להמתיק על ידה ג"כ הרבה דינים, מ"מ החכמה עדיין אינה בבחי' האמת לאמיתה, וזה בחי' שאינה אמת ביושר, וחכמה זו יכולה להמתיק רק הרפ"ה ניצוצות ולא את לב האבן שהוא בבחי' טומאת מת, ורק החכמה סתימאה היא בבחי' האמת לאמיתה [שהיא נקודה שבפנימי פנימיות הלב בבחי' היחידה שבבחי' ניצוץ אלקות] ורק היא בכוחה לבטל אף את לב האבן ולהופכו ללב בשר ולטהר אף טומאת המת הקשה, ולבטל כל הפ"ר דינים, וע"כ רק משרע"ה שזכה להשגת החכמה סתימאה שהיא בבחי' האמת ביושר הנרמזת בסופי התיבות ברא אלקים את, הוא יכול להשיג סוד הפרה אדומה ולא שלמה המלך ע"ה, ובזה מובנת השייכות דכיון דהעיקר הוא היושר דברי אמת, היינו האמת ביושר שהיא בחי' החכמה סתימאה דמשרע"ה, ע"כ דייקא על משרע"ה נאמר בראשית כדברי חז"ל (בראשית רבה א', ד') בראשית אמר רבי ברכיה בזכות משה שנקרא ראשית שנאמר "וירא ראשית לו".

כז] ואמנם הזכיר מו"ר מה דא"י (כרמ"ז וכ"כ בספר של"ה בעשרה מאמרות מאמר שני אות פ"ז) שבאמת שלמה אותיות למשה, וכדא"י בלשם בארוכה ששלמה המלך היה צריך לזכות להגיע להיות משיח צדקינו (בבחי' בן דוד עבדך יבוא ויגאלנו וכו'), והיה צריך לזכות לעלות מהחכמה אל החכמה סתימאה ולהמתיק כל הדינים הקשים שבעוה"ז ולהביא את הגאולה השלימה, וזה היה בבחי' מה שנשא שלמה אסף נשים נכריות שרצה בזה לעסוק בתיקון העולם דלעת"ל בבחי' "אז אהפוך על עמים שפה ברורה" וגו' (צפניה ג', ט'), אלא שלא זכינו ונחיה להיפך שנשיו חמו את לבבו וגו' כדא"י (מלכים א' י"א, ד'), והזכיר מו"ר בקצרה שמרומז בכתובים ששורש הפגם דהנשים נכריות נמשך ממה שהרג שלמה את יואב בן צרויה ואת שמעי בן גרא כדא"י שציוה אותו אביו דוד המלך ע"ז לפני פטירתו, ומיד אחרי שמוכא (מלכים א' פ"ב) שקיים שלמה זאת והרגם, ממשיך הפסוק (מלכים א' פ"ג) "ויתחתן שלמה את פרעה מלך מצרים ויקח את בת פרעה" וגו', וא"י בחז"ל שהיא היתה שורש המכשלה דשלמה [והא שבפסוקים לא מוזכר עליה כלל שהיא הכשילה אותו ורק בפרק י"א נאמר ששאר האלף נשים חמו את לבבו, י"ל שהיא היתה בבחי' רע הנעלם שזה הגרוע ביותר (וכמש"כ בדא"ח לפר' תצוה)].

כח] והסביר מו"ר בזה דאמנם בדרך החכמה סתימאה שהיא בבחי' רחמי עתיק הגמורים אפשר לתקן אף את ההסתרות הקשות שבעולם ולהפוך את כל העמים לשפה ברורה לקרוא כולם בשם ה', אך בדרך זו דעתיק לית שמאלא כלל בהאי עתיקא, וא"כ א"א בבחי' זו לענוש ולהרוג את יואב בן צרויה ואת שמעי בן גרא, אלא שעפ"י התורה דעתיקא סתימאה

הוי סתירה לגמ' סנהדרין הנ"ל שרק ר"י ס"ל סברא זו ונחלקו עליו רבנן, ולכא' צריך לתרין, דרבנן ס"ל דמצוה אחת דחליצה אין דוחה כבוד המלך, שכבוד המלך הוא בבחי' כבוד כללות השכינה ודוחה את המצוה דחליצה, משא"כ במעשה דאגריפס שמחל אגריפס על כבודו בכדי לכבד את הס"ת, דכבוד הס"ת הוא ג"כ בבחי' כבוד כללות השכינה, ע"כ שם כו"ע מודו דכבודו מחול, וממילא עפ"ז בענינינו שע"י המחילה שהיה מוחל להם שלמה היה יכול לפעול אח"כ גילוי השכינה בעולם בתיקון העולם במלכות ה' ברחמי עתיק כנ"ל, הרי בודאי לא גרע ממחילה לצורך כיבוד הס"ת ולכו"ע יכול שלמה למחול על כבוד המלכות בכה"ג.

ל' וקישור מו"ר ענין זה לפרשתינו, שא"י בסוף הפרשה שמשרע"ה שם מסוה על פניו, ופירש מו"ר די"ל חידוש שמעם הנחת המסוה היה משום ענין הנ"ל דמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול ורב שמחל על כבודו מחול, דהנה אי' (הגיגה ט"ז ע"ב) שאין להסתכל בפני נשיא והמסתכל עיניו כחות, והמעם לזה משום שעל פני הנשיא שבבחי' מלך שורה השכינה, והנה נראה לומר עפ"ז שהקרני הוד שעל פני משה היו בבחי' גילוי ענין המלוכה אצלו (וכמובא בצפנת פענח על התורה), שעל המלך שורה אור אלקי על פניו [וכדאי' במפרשי התורה עה"פ ויהי בישורון מלך דקאי על משרע"ה שהיה בחי' מלך הראשון שבישראל].

לא' והנה י"ל דמשרע"ה חשש שיפגמו בנ"י בכבוד המלוכה שלו שזה דבר חמור שמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, וע"כ הסתיר משרע"ה את קרני ההוד שלו שבזה הרי הוא כמוריד עצמו מבחי' מלך לבחי' רב [שתנאי המלך הוא ששורה על פניו אור האלקי דהשכינה וכשמסתיר האור הזה

(שהיא בבחי' המים העמוקים דהחכמה סתימאה) יש לחפש בעומק עמקי התורה"ק דרכים לתקנם ולמחול להם ללא הריגתם, ואף שדוד המלך צווה במצות כיבוד אב לשלמה להרגם הרי במקום מצות ה' אין חיוב לשמוע לאב (שאתה ואביך חייבים בכבודי) ואין לך מצוה גדולה בעולם מזו להמשיך לעולם את רחמי עתיק שיתקנו את כל העולם באופן הכי נעלה ללא שום גבורות ודינים, שזהו רצון ה' הנעלה ביותר, שתכלית כל הבריאה היתה רק להמיב לנבראיו, ובודאי שהתענוג והרצון העליון של הש"י שימשיך שלמה המלך רחמים עליונים אלו, ובכה"ג אין מחויב לשמוע לדוד המלך [שדוד המלך ע"ה אמנם לא היה יכול לבנות כלל את ביהמ"ק וכמו שאמר לו הש"י כי דמים רבים שפכת, דבנין ביהמ"ק הוא התחלת התיקון דלעתיד שצריך להיות ברחמים דייקא, ולא בבחי' מלחמות ושפיכות דמים, ואף לא שפיכות דמים דהגויים שונאי ישראל, ומכ"ש שא"א להביא את התיקון הנצחי בהמשכת רחמי עתיק אחרי ענישת שני גדולים ומנהיגים בישראל כיוצא ושמעי].

כט' ופירש מו"ר בזה דיש למצוא דרך למחול להם אף עפ"י נגלות התורה, דהלא אף דקיי"ל דמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, הלא אי' בגמ' (סנהדרין י"ט) דעת ר' יהודה שלצורך מצוה דחליצה יכול המלך למחול על כבודו וחולץ המלך אף שהיו בזיון לו, דמצוה שאני, ואף שרבנן התם נחלקו עליו בזה (וקיי"ל כרבנן), הרי באמת מצינו בגמ' סוטה (מ"א) דאגריפס המלך קרא מהס"ת בעמידה ושכחוהו חכמים, ומקשה שם הגמ' ג"כ דהלא מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול ומשני דמצוה שאני, ושם אי' בסתם ששכחוהו חכמים ומשמע שכל החכמים הסכימו לזה דמצוה שאני, ולכא' (שהיא בבחי' המים העמוקים דהחכמה סתימאה) יש לחפש בעומק עמקי התורה"ק דרכים לתקנם ולמחול להם ללא הריגתם, ואף שדוד המלך צווה במצות כיבוד אב לשלמה להרגם הרי במקום מצות ה' אין חיוב לשמוע לאב (שאתה ואביך חייבים בכבודי) ואין לך מצוה גדולה בעולם מזו להמשיך לעולם את רחמי עתיק שיתקנו את כל העולם באופן הכי נעלה ללא שום גבורות ודינים, שזהו רצון ה' הנעלה ביותר, שתכלית כל הבריאה היתה רק להמיב לנבראיו, ובודאי שהתענוג והרצון העליון של הש"י שימשיך שלמה המלך רחמים עליונים אלו, ובכה"ג אין מחויב לשמוע לדוד המלך [שדוד המלך ע"ה אמנם לא היה יכול לבנות כלל את ביהמ"ק וכמו שאמר לו הש"י כי דמים רבים שפכת, דבנין ביהמ"ק הוא התחלת התיקון דלעתיד שצריך להיות ברחמים דייקא, ולא בבחי' מלחמות ושפיכות דמים, ואף לא שפיכות דמים דהגויים שונאי ישראל, ומכ"ש שא"א להביא את התיקון הנצחי בהמשכת רחמי עתיק אחרי ענישת שני גדולים ומנהיגים בישראל כיוצא ושמעי].

שהכהנים האלו לא היו כאלו מר בר רב אשי, כלומר שלא היו איזה כהנים מיוחדים אלא אנשים פשוטים, ואמר שכן ישנם גם חתנים שיש עליהם ג"כ אור השכינה (כידוע שחתן דומה למלך).

עניני הפרשה

לג] אחד מהתלמידים אמר שבהשגח"פ הרי בשנה זו יצא יום שושן פורים ביום שני בשבוע, שלפי מנהג מו"ר לקרוא בכל יום השמו"ת של אותו היום (כיום ראשון עד שני וכו'), הרי ביום הפורים קראו כל פרשת חטא העגל, וענה מו"ר דאכן עפ"י הנ"ל מלקו"מ שמפורים נעשה פרה המטהרת מטומאת מת (וההסבר הפנימי כנ"ל שאור הפורים הוא התנוצצות האור דלעת"ל שאו יכולע המות לנצח ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ), והלא כל ענין המיתה נגרם מחטא העגל כדאי' בחז"ל (ע"ז ה' ע"א) דלולא חטא העגל היה מקוים בבניי "אני אמרתי אלהים אתם" וגו', וא"כ בהשגח"פ קראו באותו היום מגילת אסתר שהיא התנוצצות אור דתורה דלעת"ל דעתיקא סתימאה שהיא הרטיה המתקנת להמכה דחטא העגל כנ"ל.

לד] והעיר אחד מהתלמידים שראה מובא שהפסוק הארוך ביותר בתיבותיו בחמשה חומשי תורה הוא הפסוק שבריש פר' העגל "וירא העם כי בושש משה" [שפסק זה הוא בפרק ל"ב א', וי"ל שמרמוז על לב אבן הנ"ל שהם בחי' דינים הקשים שגרמו לחטא העגל] ואילו הפסוק הארוך ביותר בכל התנ"ך הוא הפסוק שבמגילת אסתר של שלוח האגרות שניות "ויקראו סופרי המלך" וגו' (אסתר ה', ט'), וביאר מו"ר עפ"י הנ"ל שהפסוק הארוך מרמוז על בחי' פגם בהיחוד, שחטא העגל שהוא חטא ע"ז בחי' פגם בהיחוד (וכמש"כ בדא"ח של

מוריד עצמו מבחי' מלך לבחי' רב) ובזה אף כשיפגמו בני' בכבודו יוכל למחול להם, שרב שמחל על כבודו מכבודו מחול, ואמנם סיים מו"ר דאי' בחז"ל שבשעה שהיה מלמד משה להעם לא היה מניח המסוה על פניו, והביאור בזה י"ל שבשעה שמלמד התורה אין חושש שיפגמו אז בני' בכבודו שאז במלים השומעים אליו בתכלית, ורק כשגמר ללמד התורה חשש שיוכל הס"מ להתגבר עליהם ולהביאם לפגום ח"ו בכבודו [אך בעידנא דעסקו בתורה הרי תורה בעידנא דעסיק בה מציילה מהיצה"ר (סוטה כ"א ע"א)], ופירש עפ"ז ברמז תיבת **מסוה**, שהיא היתה בכדי להציל את בני' מהס"מ, שהס"מ רוצה להסתיר את האור של משרע"ה כדי להפריד את בני' ממשרע"ה ולבטל בזה את היחוד, ומשרע"ה עושה להיפך מהס"מ (שבבחי' **מסוה**), שאף שגם משרע"ה מסתיר את אור עצמו בהנחת המסוה, הר"ז בכדי לגלות את היחוד יותר בהריפות, שמגלה בזה את היחוד דו-ה, היינו דאם בני' היו פוגמים ח"ו בכבוד משרע"ה היו פוגמים ביחוד דו-ה שמשרע"ה בבחי' הז"א (י') ובני' בחי' המלכות (ה'), ועי"ז ששם המסוה והציל את בני' מלפגוע ח"ו בכבוד המלוכה שלו כנ"ל היה יכול לפעול היחוד דו-ה ביתר הריפות, שהיה פועל ע"י המסוה שאפי' אם ח"ו יכשלו בני' לפגום בכבודו בכ"ז לא יפרדו עי"ז ח"ו ממנו שימחול להם כדין רב שמחל שכבודו מחול, וגילה בזה שהיחוד עמוק כ"כ שא"א להפרידו ולפגמו.

לב] בקשר למוזכר לעיל שקרני הוד דמשרע"ה הם מסימני המלך הוסיף הידוע שגם על ידי הכהנים בשעת ברכת כהנים שורה אור השכינה, וסיפר שהרה"ק משינאווא סיפר ע"ע שבהיותו ילד קטן הציץ על ידי הכהנים מתחת הטלית וראה אש על ידיהם, והוסיף

וה"נ הרה"ק מקוצק והרה"ק מאיז'ביצא היו שניהם משורש אחד של אותו האור והיחוד שהוריד לעולם רבם הק' הר"ר בונם זי"ע (ששרשו מהיחוד שעשה היהודי הק'), שכל אור ויחוד גבוה שבבחי' אור הכתר מתחלק אח"כ לב' בחי' החו"ב שמגלה אור הכתר, והרה"ק מקוצק גילה בחי' המב"ד של יחוד זה (שבבחי' הבינה שדרכה באש ובחריפות) והרה"ק מאיז'ביצא גילה בחי' המב"י של יחוד זה (שבבחי' החכמה והסודות גילה בספריו), וע"י הפירוד החיצוני שביניהם נתגלה היחוד ביתר חריפות שהתגלה שאף שכשנראה בחיצוניות שיש בחי' פגם בהיחוד הרי באמת אחד משלים ומחדד את אור השני ביתר שאת.

לן] וקישור מו"ר ענין זה לפרשה, דא"י מהקאמרנער זי"ע ש"כי

תשא את ראש בני ישראל" הוא גימטריא של ב"פ "שמע ישראל ה"א ה' אחד", והיינו כנגד קר"ש דשחרית וקר"ש דערבית, ופירש מו"ר זאת בדרך עבודה"י ומוסר על ענין הנ"ל ושאין לקבל המחלוקת שבין הצדיקים ח"ו כפשוטה בבחי' פירוד וכמו שהזהיר ע"ז גם רבינו בלקו"מ (ח"א תורה ה'), שהנה אי' עוד בספה"ק לפרש ש"כי תשא את ראש" וגו' מרמז להרים אותיות רא"ש לאותיות הבאות שאחריהם ונחיה מתיבת רא"ש תיבת שב"ת (ר' עולה לש', וא' לב', וש' לת'), ויש לבאר בזה דהנה האומר שמע שמע משתקין אותו (ברכות ל"ג ע"ב) דהוי בחי' פגם בהיחוד כמורה בשתי רשויות ח"ו, וא"כ לכא"ו איך מרמזים באותו פסוק שהוא גימ' על ב"פ שמע ישראל ה"א ה' אחד, אך הביאור שע"י שתעלה מבחי' ראש לבחי' שבת, שבחי' שבת הוא נקודת היחוד הפנימית והאמצעית, כדאי' שששת ימי החול הם בבחי' התחלקות הו"ק שהם שש קדושות

פר' יתרו בשם הפסיקתא) שלולא חטאו ישראל היתה כל התורה ענין אחד ללא אריכות דהרבה ענינים, וכשלא היה לבנ"י בחי' אריכות אפיים דקדושה להמתין לירידת משה מן ההר המשיכו לעומת זה אריכות שאינה טובה בתורה, וגרמו שתדד התורה מבחי' לוחות הראשונים שבבחי' ענין אחד לבחי' אריכות דהרבה ענינים, והתיקון דהתורה דזה"ז הוא ע"י גילוי תורה דעתיקא דלעתיד (שהתנוצצות שלה במגילת אסתר כנ"ל) ששם האריכות הוא בקדושה, וכמש"כ בביאור למס' ברכות שיחוד דעתיק הולך באריכות ובמתנות ובבחי' "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו" (ישעיהו נ"ב, י"ב), וע"כ הפסוק הארוך במגילת אסתר מתקן ומעלה את הפסוק הארוך דחטא העגל שבתורה.

לה] אחד מהתלמידים הזכיר לפני מו"ר שהשבוע יהא היאצ"ט של

החידושי הרי"ם זי"ע (כ"ג אדר) ואמר למו"ר שהחידושי הרי"ם לא הכנים עצמו למח' בין קוצק לאיז'ביצא כידוע, והפציר במו"ר שיאמר הביאור והסוד על מח' זו, ואמר שישאל כבר הרבה אנשים ע"ז ואין מי שעונה לו (והיה נראה מפניו ומתגובתו של מו"ר שלא ניהא ליה לדבר מענין זה וכנראה מפני כבוד התלמיד שהפציר כמ"פ על ענין זה נענה לבסוף), וענה מו"ר שכבר אמר (והודפס בדא"ח לפר' יתרו) שהרה"ק מאיז'ביצא קיבל הוראה משמים ברוה"ק להאריך את ימי הרה"ק מקוצק ע"י שיפירוש בחיצוניות ממנו (בבחי' "צדק צדק תרדוף למען תחיה" שרדיפת הצדיקים זא"ז כדי להוסיף לצדיק הנרדף חיים), וקישור זאת למה שדיבר לעיל שמשרע"ה שם מסוה על פניו כדי לגלות עי"ז את היחוד דו"ה ביתר שאת, שאפי' כשבנ"י יפגמו בחיצוניות בכבודו לא יפרדו באמת בפנימיות ממנו וכמבואר לעיל,

הידוע של הקדושת לוי זי"ע שהמצרים אומרים "אונזער גאט איז אגאט, ניין זאג איך דיר" וכן הפרסיום אומרים "אונזער גאט איז אגאט, ניין איך דיר", והמינים והאפיקורסים אומרים "הלילה אז סאז נישטא קיין גאט, יא זאג איך דיר", והרבה פעמים התקשה שאולי צ"ל **ניין** זאג איך דיר גם לגבי המינים להראות שאין מסכימים לדבריהם, והסבר החקירה האם יש חשש שכשאומר יא נראה ח"ו כמודה לדבריהם וא"כ צ"ל **ניין**, אך העולם שאומרים יא בודאי שכוונתם להיפך לומר שמאמינים בהשית' והיינו שתשובתם יא לא קאי על הדיבורים של המינים אלא על **עצם הענין** שהם מזכירים בדבריהם את האמונה וע"ז אומרים שיש כן את האמונה.

לה] וקישר ענין זה למחלוקת המובאת בחז"ל (מכילתא דרבי ישמעאל יתרו מסכתא דבחדש פר' ד') לאמר מלמד שהיו אומרים על הן הן ועל לאו לאו דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר על הן הן ועל לאו הן, וביאר סברת המח', דר"ע סובר דאזלינן בתר עצם הדיבורים שמדבר ה' לבנ"י שעל כל דבר שמדבר ה' יש לענות הן שמקבלים את דבריו, ור' ישמעאל סובר דאזלינן בתר פנימיות הענין, שעל מ"ע יש לענות הן, וכשמזכיר ה' מל"ת ומתאחד השומע בענין הלאו עד שמרגיש הרע שבלאו ועבירה הזאת עונה ע"ז לאו.

לט] ולכא' מכיון דהלכה כר"ע מחבירו א"כ כמו שבמאמר ה' צריך להסכים תמיד ולומר הן אף כשאומר ה' מצות ל"ת, והיינו שההן קאי על הדיבור של ה', כך להבדיל במאמר הרשעים לכא' צריך תמיד לענות ניין, ולענות על דברי המינים והאפיקורסים ניין – שאין מסכים לדבריהם.

נפרדות והשב"ק היא נקודה האמצעית שמייחדת כולם, וממילא בכה"ג שמתגלה נקודת השב"ק אין חשש פירוד ופגם בהיחוד כשמגלים ב' קדושות נפרדות דקדושת קר"ש דשחרית וקדושת קר"ש דערבית, דב' הקר"ש הללו מגלים בתכלית את היחוד, ורק כשאוברים שמע שמע אחד אחרי השני באופן שנראה שבא לבטל במה שאומר שמע הב' את שמע הא' זה הוי איסור ופגם בהיחוד [משא"כ כשמתגלה קדושת הכתר דשב"ק אין חוששים לזה ואומרים אז "פעמיים באהבה שמע אומרים" (ולא כהחוששים ומשמיטים תיבות אלו מחשש דנראה כאומר שמע שמע) והחסבר כנ"ל שע"י גילוי היחוד דשבת מתגלה ששתי המצוות של קר"ש דשחרית וקר"ש דערבית מגלים היחוד בתכלית], וסיים מו"ר באמירת מוסר בענינינו שלקבל מח' שבין הצדיקים כפשוטו כאילו צדיק אחד מבטל ח"ו קדושת חבירו הוי פגם בהיחוד, והוי כאומר שמע שמע ב"פ באופן שקדושת שמע הב' מבטלת קדושת שמע הא' וזהו פגם ביחוד, ולכן יש להיזהר להיכנס תמיד לנקודה הפנימית של שבת קודש שבבחי' שבת שלום, שבבחי' המחול שיעשה הקב"ה לצדיקים לעת"ל והוא יושב ביניהם, שבבחי' גילוי נקודת האלקות הפנימית שכל הצדיקים יושבים בעיגול מסביבה שכולם לדבר אחד נתכוונו לגלות כל אחד בדרכו את כבוד ה' ומלכותו ויחודו בכל העולמות כמו שיתגלה ביום שכולו שבת ב"ב.

לז] דיבר שתיקון חטא העגל ע"י הוספת פעולות בקום ועשה לחיזוק האמונה ולימוד הספה"ק המבארים עומק האמונה והיחוד (ואחד שאל כגון איזה ספר ללמוד, וענהו שילמד ספר דרך מצוותיך מצות האמנת אלקות), והסביר עפ"ז את ענין הניגון

מז [מז] וביאר ליישב את הניגון בהקדם דברי הצפע"נ שמבאר מדוע מי ששכח בשבת שיש בכיסו משא ויצא עמו ללא כוונה נחשב כשוגג וחייב חטאת ולא נחשב כמתעסק, ומבאר הצפע"נ דהיות שיש חיוב שהייב אדם למשמש בכגדו ער"ש עם חשיכה הרי חיוב זה הוא לא רק בער"ש אלא הוא חיוב מדאורייתא גם בשבת שלפני שיוצא לרה"ר חייב למשמש בכגדיו (ולכא"ה הוא חידוש גדול), משום ששמירת שבת אינה רק בשב ואל תעשה שלא לעשות מלאכות אלא גם בקום ועשה שמצווה האדם כל השבת לדאוג על שמירתה, והסמך לזה מו"ר את דברי האוה"ח הק' בפרשתינו לפרש תיבות "לעשות את השבת" שהוא חיוב שישתדל לשמור לכל יבוא לידו דבר שוגג שיתחלל בו השבת.

מז [מז] ולפי"ז אמר מו"ר לתריץ בדרך רמז מה שעונים להמינים והאפיקורסים "יא זאג איך דיר" שלכא"ה היו צריכים לענות לדבריהם ניין שאין אנו מסכימים לדבריהם, אלא י"ל שכמו שבשמירת שב"ק אין מספיק מה שנמנעים ונשמרים בשב ואל תעשה שלא ליפול ח"ו במלאכת שבת, אלא יש חיוב להתעסק ולעשות פעולות בקום ועשה לחזק את שמירת השבת, ה"נ י"ל לגבי מצות האמונה (שהיא בבחי' שמירת שב"ק) שאנו מקבלים ע"ע לא רק להימנע מכל שמין מינות ואפיקורסות ח"ו אלא שנעסוק בקום ועשה בחיזוק האמונה וזהו "יא זאג איך דיר" שאנו אומרים לה' שמקבלים ע"ע לבטל המינות ע"י שנוסף בהתחזקות בקום ועשה בתוספת פעולות לחזק ולקיים את האמונה.

מז [מז] ולפי"ז אמר מו"ר לתריץ בדרך רמז מה שעונים להמינים והאפיקורסים "יא זאג איך דיר" שלכא"ה היו צריכים לענות לדבריהם ניין שאין אנו מסכימים לדבריהם, אלא י"ל שכמו שבשמירת שב"ק אין מספיק מה שנמנעים ונשמרים בשב ואל תעשה שלא ליפול ח"ו במלאכת שבת, אלא יש חיוב להתעסק ולעשות פעולות בקום ועשה לחזק את שמירת השבת, ה"נ י"ל לגבי מצות האמונה (שהיא בבחי' שמירת שב"ק) שאנו מקבלים ע"ע לא רק להימנע מכל שמין מינות ואפיקורסות ח"ו אלא שנעסוק בקום ועשה בחיזוק האמונה וזהו "יא זאג איך דיר" שאנו אומרים לה' שמקבלים ע"ע לבטל המינות ע"י שנוסף בהתחזקות בקום ועשה בתוספת פעולות לחזק ולקיים את האמונה.

מז [מז] ולפי"ז אמר מו"ר לתריץ בדרך רמז מה שעונים להמינים והאפיקורסים "יא זאג איך דיר" שלכא"ה היו צריכים לענות לדבריהם ניין שאין אנו מסכימים לדבריהם, אלא י"ל שכמו שבשמירת שב"ק אין מספיק מה שנמנעים ונשמרים בשב ואל תעשה שלא ליפול ח"ו במלאכת שבת, אלא יש חיוב להתעסק ולעשות פעולות בקום ועשה לחזק את שמירת השבת, ה"נ י"ל לגבי מצות האמונה (שהיא בבחי' שמירת שב"ק) שאנו מקבלים ע"ע לא רק להימנע מכל שמין מינות ואפיקורסות ח"ו אלא שנעסוק בקום ועשה בחיזוק האמונה וזהו "יא זאג איך דיר" שאנו אומרים לה' שמקבלים ע"ע לבטל המינות ע"י שנוסף בהתחזקות בקום ועשה בתוספת פעולות לחזק ולקיים את האמונה.

מז [מז] ולפי"ז אמר מו"ר לתריץ בדרך רמז מה שעונים להמינים והאפיקורסים "יא זאג איך דיר" שלכא"ה היו צריכים לענות לדבריהם ניין שאין אנו מסכימים לדבריהם, אלא י"ל שכמו שבשמירת שב"ק אין מספיק מה שנמנעים ונשמרים בשב ואל תעשה שלא ליפול ח"ו במלאכת שבת, אלא יש חיוב להתעסק ולעשות פעולות בקום ועשה לחזק את שמירת השבת, ה"נ י"ל לגבי מצות האמונה (שהיא בבחי' שמירת שב"ק) שאנו מקבלים ע"ע לא רק להימנע מכל שמין מינות ואפיקורסות ח"ו אלא שנעסוק בקום ועשה בחיזוק האמונה וזהו "יא זאג איך דיר" שאנו אומרים לה' שמקבלים ע"ע לבטל המינות ע"י שנוסף בהתחזקות בקום ועשה בתוספת פעולות לחזק ולקיים את האמונה.

ומכונה, והבחינה האמיתית היא שיהא מיצר על צרות ישראל מחמת שזה צער השכינה הקדושה אשר בכל צרתם לו צר וכל מגמתו הוא להמשיך השפעות על ישראל כדי להעלות השכינה, וזהו כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם לשון פקידה שהקב"ה פוקד ומצוה טובות על בני ישראל על דרך 'תגזר' אומר ויקם לך' ואם כוונתך תהיה בהפקידה הזאת לעשות טובות לישראל יהיה עבור להעלות ולשאת את השכינה הנקראת ראש בני ישראל תפעול" עכ"ל.

מה] ואמר שאמנם ידוע שהצדיקים שהיה להם קשר עם הר"ר זי"ע היה להם כח גדול לפעול ישועות עבור בני"י, וכמו הר"ק ר' איציקל זי"ע (והתנו הרה"ק ר' יענקעלע), שהיו מקושרים אל הר"ר א' [וסיפר פעם שהרה"צ הר"נ שליט"א שאל אותו פעם על איזה פועל ישועות מה דעתו באיזה כח יש ביכולתו לפעול הישועות, וענהו מו"ר שזה בכח התקשרותו לרה"ר א' (והר"נ שליט"א ענהו שבכח זה הריני צריך ג"כ לפעול ישועות, שגם הר"נ שליט"א קשור לרה"ר א' ולמוד מהכר מצוה בכל יום נוע"א) וכן סיפק מכ"ק אדמו"ר מקרעטשניף זי"ע שפעם קרא למו"ר ביום היאצ"ט של הר"ר א' (שאף אחד לא נכח שם מלבד מו"ר) ואמר לו על איזה אברך שלא נפקד הרבה שנים בזש"ק ואמר לו שמוכרחים עתה לפעול עבורו שיוושע (ואמנם נושע אח"כ), והינו בכח ובזכות הר"ר א'.

מו] והפביר שענין הנ"ל לפעול ישועות עבור ישראל כדי להעלות ולשאת את השכינה וכו' היא בבחי' דרכו של הר"ר א' שהיתה בבחי' ספי' המלכות (כמרומו בשמו), שדרכה לעלות למלטה למעלה שפועלים הישועות עבור בני"י ועי"ז מעלים את שורש נשמות בני"י שהיא השכינה, ומהבעש"ט הק' מובא דרך זו באופן

ואמר הפירוש בזה בשם הצדיקים שפירשו במשל שכשנכנס רופא גדול לבית החולים ורואה שיש הרבה חולים רח"ל שצריך לטפל בהם, ואח"כ רואה שמונח שם חולה אחד שהוא מסוכן מאוד מרוב גודל החולי, אזי מיד רץ הרופא אליו ואומר שהחולה הזה הוא הראשון לטפל בו, שהלא מצבו גרוע הרבה יותר מכל שאר החולים שנמצאים כאן. וכמו כן הוא בהנמשל, דכשהקב"ה רואה שיש לנו כל כך הרבה עוונות ופשעים רח"ל, אזי זה כמו החולה הגדול ביותר שצריך לרפאותו מיד בלי שום עיכוב כלל, וזה מה שאנו מתפללים להקב"ה, שתעזור לנו "וסלחת לעוננו כי רב הוא", ואנחנו מבקשים שתסלח לנו מהרה בלי שום עיכוב, שאי אפשר לנו לסבול את גודל החולי הרוחני שנמצא בנו, וזהו ג"כ טענת משרע"ה להש"י שכיון שהטא העם הטאה גדולה ההכרח לטפל ברפואתם מחוליים הקשה, והפך משרע"ה החטאה הגדולה עצמה לסנגוריה כדרך הצדיקים שמהפכים מדת הדין למדה"ר ובדרך הש"י שממכה עצמה מתקן רמיה לרפא את ישראל ולפדותם מכל עוונותיהם אמן.

הרבי ר"א מליז'ענסק זי"ע

מר] ביקש שיביאו לפניו הנוע"א (שבמוצש"ק יארצייט דיליה) צילום הדפוס, ואמר שסגולה ללמוד מתוך דפוס זה, וסיפר שהר"נ שליט"א חילק זה בחתונה שעשה (עם צאצאי רביז"ל), והקריא משם ד"ה כי תשא את ראש זול"ק: "נראה לפרש דהנה יש בני אדם אשר אין משגיחים על צרות ודוחק חבריהם כמאמר הכתוב ואהבת כו' כי אם חוששים לעצמם שימיב להם וכן יש בני אדם שהחוששים ג"כ על צרות ודוחק חבריהם מחמת רך לבבם ורחמנותם הבחינה הזאת היא טובה אבל לא על אמיתה

שהיה מחיה טמאה, ויש דעות בפוסקים (מג"א) שלכל דברים שבקדושה צריך להיות מן המותר בפך כמו לגבי תפילין, וא"כ איך היו יכולים לקחת לסממני הקטורת המור שהוא מחיה טמאה, אלא שאי' בחז"ל שימר דרור' שתרגומו מרא דכיא מרמוז על מרדכי הצדיק, שתיקון דמרדכי הצדיק הוא בבחי' תיקון דלעת"ל (כנ"ל בארוכה) שבבחי' תיקון והפיכת לב האבן ללב בשר, עד שמתהפך אפי' החיה טמאה ומוכשרת לקטורת ונכדאי' שלעת"ל כל החיות והבהמות טמאות יתהפכו להיות חיות ובהמות כשרות, דכל טומאתם ואיסורם נהיה מהקלקול דחטא עה"ד, והוסיף שזהו ג"כ ההסבר במצות תכלת שבציצית, שג"כ נעשה הצבע מחלזון הטמא, אלא שהתכלת היא בסוד התכלית (עיין לקו"מ י"ח) שבתכלית יתהפכו כל המינים טמאים לטהורים, והתנוצצות גבוהה מאור זה מאירה כבר עתה במצות התכלת. והוסיף לבאר בשם הרה"ג רצ"פ פראנק זצ"ל דכבר הקשה בנו של הנו"ב איך שייך ללמוד כשיטת המ"א דמן המותר בפך קאי על כל המצוות, דהא דופן של פיל כשרה לסוכה, והרי הוא דבר טמא, ותיריך דדופן כשר גם בדומם, ובדומם אין שייך הדין דמן המותר בפך, ורק בחי ישנו דין זה, והעניין שדומם הוא בסוד ביטול הגמור, בסוד הכתוב וידום אהרן, וכמו שכתב הגה"ק מאוסטרוב, וממילא הוא כשר בכל דבר, והוא בבחי' דלעתיד לבא שכל המינים נתהפכים לטהורים.

ממ [עוד] הזכיר דברי הר"א בפר' קדושים, שמביא שם מהספרים [ואמר מו"ר שכן הוא בחדס לאברהם] וז"ל: "שלעתיד ששכיבוא משיח צדקינו יקבץ את העם המפוזרים והצדיקים יהיו סמוכים אצלו תמיד ואותם אנשים

דמלמעלה למטה עה"פ יימלא הוי"ה כל משאלתך", היינו שהצדיקים הגבוהים פועלים מילוי שם הוי"ה שעוסקים בעולמות העליונים בתיקון השכינה ועי"ז ממשיכים למטה טובות והשפעות טובות וממלאים כל משאלות בניי וועיין נוע"א רש הפרשה שמפרש עפ"ז שע"י כח ותיקון ויחוד הצדיק הגבוה הזה שמקשר ומייחד כל העולמות ביחודא שלים עד א"ס ב"ה יכול גם הצדיק שאינו במדרגה זו ג"כ להמשיך השפעה לעולם, עיי"ש בארוכה].

מז [ואחד] מהתלמידים שאל אודות המובא (שיחות הר"ן אות קפ"ו) שרביז"ל היה אסור במופתים, והסביר מו"ר שאם היה רביז"ל מגלה ג"כ הרבה מופתים (בנוסף לתורתו הגבוהה שהיה מגלה ולעצותיו העמוקות בעבודה"י שהיה נותן) היה עי"ז ביטול הבחירה לגמרי שזה אסור לעשות עד עת קץ [ואמנם כנ"ל מהנוע"א ריש הפרשה דהכח של הצדיקים פועלי הישועות נלקח בשורש מהצדיק הגבוה שמקשר ומייחד כל העולמות ביחודא שלים עד א"ס ב"ה וב"ש, שע"ז מפרש הנוע"א שנאמר "וחנתי את אשר אחון" אעפ"י שאינו הגון שזה בזכות כח הצדיק השלם ההגון, עיי"ש].

מח [עוד] הקריא מהנוע"א ד"ה וזהו ואתה קח לך בשמים וזל"ק: "פירוש שתעלה ריח ניחוח במעשיך דהיינו אפילו מדבר הגשמי ביותר מכל הגשמיות תעלה ממנו ריח ניחוח, וזהו ראש מור לשון מר ר"ל אפלו דבר שהוא תכלית וראש לכל המרירות תעלה ממנו ריח ניחוח דרור פי' תראה שיהיה דרור דהיינו חירות ממ"ה דהיינו מסיטרא אחרא ומשעבוד מלכיות כל זה תגרום בכל דברי גשמיות" עכ"ל, ופירש זה עפ"י מה שדיבר לעיל מהפיכת לב האבן ללב בשר, ופירש שזהו החידוש שהיה ב"מור"

שלא נטתו מתאות ממון (שהם לא יוכלו לפרוה באויר כנ"ל מהנוע"א) מסתמא ישלשלו אליהם חבלים מביהמ"ק ויעלו ויכניסו גם אותם.

[נ] והזכיר קצת מדברי הרבה צדיקים שהפליגו בגודל המעלה בלימוד ספה"ק נוע"א שהוא תיקון לנשמה כמו אמירת זוה"ק, ומסוגל להשגת נרנח"י, והזכיר את דברי הרר"א בעצמו (כמובא בהקדמת בנו) שאמר שכל אחד בודאי ימצא בספרו מחוז חפצו לפי מעמדו ומדרגתו בעבודה, ואמר בשם צדיקים שהנוע"א הוא כמו תהילים שכל אחד מרגיש ומשיג בו לפי מדרגתו.

[נא] והסביר שקרא ספרו **נועם** אלימלך לרמוז בזה גם על אחיו הרר"ז (שזוסיא הוא תרגום דנועם), ובזה כלול ספרו מאיחוד דתריין משיחין, דהרר"ז היה בבחי' היסוד (זוסיא בגימ' שדי שם היסוד) שהיה טמון ומכוסה ומוסתר כהיסוד, והרר"א בבחי' המלכות כשמו, שבבחי' מב"י ומב"ד, ובזה הוי ספרו בבחי' אור דמשרע"ה הכולל התריין משיחין, והוי לימוד ספרו תיקון לחטא העגל שפגמו באור דמשרע"ה, ובבחי' אור דמשיח צדיקנו שהוא האור דמשרע"ה שמה שהיה הוא שיהיה שיתגלה בב"א.

שהתנהגו בזה העולם בגלות כשורה אך לא היה להם שכל של אמת לעבוד את הבורא ב"ה בכל האופן והיו אוהבי ממון רק ששמרו עצמם הן החטא לפי שכלם, אז משיח מביא אותם אל חים אוקיינוס ופותח להם האוצרות הגנוזים שם ומלא שם אבנים טובות וכסף וזהב הרבה מאד ונוטלין משם כל חפצם והולכים לביתם ברב בצע כסף והון רב, וכשמשיח פורח לגן עדן בקדושתו הגדולה אז הצדיקים שבדור פורחים אחריו לגן עדן בכח קדושתו ופרישותו הגדולה, ואותם אנשים שקבלו טובתם ורצונם באוצרות הזהב כשרואים הגדולה הזאת הם רוצים ג"כ לעשות כן ולפרוה ביניהם ואינם יכולין מחמת כובד משאם גשמיותם שדבקו עצמם בכסף וזהב עכ"ל, והסמיך לזה מו"ר את הנאמר בחז"ל שגם הביהמ"ק יהיה גבוה מאוד ויצטרכו לפרוה אליו, והסביר בזה בשם הסאטמער רב עפ"י דא"י (הדא"ג מהרש"א במס' מגילה כ"ט ע"א בשם המדרש) שכל הבתי כנסיות שבחו"ל יהפכו להיות חלק מביהמ"ק, ועוד הוסיף (בשם החת"ס בערבי פסחים) שגם כל בתי בני"י שבחו"ל שאמרו בהם הגדש"פ ג"כ נתקדשו בזה כמו הביהמ"ק שבחו"ל שיהפכו ג"כ להיות חלק מביהמ"ק, וע"כ ביהמ"ק יהיה גבוה מאוד, ויפרחו אליו באויר, וסיים שלא

פעודת ליל פורים דמוקפין(*)

נבטלים, וזכרם לא יסוף מנוטלים ויוזכרו לעד גאולים, ולכא"ו בשלמא לגבי יו"ט דפורים מובן שיש בו חידוש אף לעת"ל כמובא בשעה"כ שהוא חידוש שנשאר האור הגדול של יסוד דאבא אפי' כשנחשכו הזו"ן להיות פנים בפנים שלא כסדר הרגיל בזה עיי"ש,

[א] ידועים דברי הרמב"ם (הלכות מגילה וחנוכה פ"ב הי"ח) שחמשה חומשי תורה ומגילת אסתר והלכות של תורה שבעל פה לא יתבטלו לעולם, וכן מובא (ביוצרות לפרשת זכור) לגבי יו"ט דפורים ד"אם כל המועדים יהיו בטלים, ימי הפורים לא

(*) עפ"י בקשת רבים הוספנו להשלים ולהעתיק חלק מהרשימות (הדברים השונים לכל נפש, ודברי הקבלה העמוקים יודפסו בע"ה בנפרד) ממה שדיבר מו"ר בקדשו בסעודת ליל פורים דמוקפים בעת טוב לב המלך ביין.

וכמו כשיש קושיא בגמ' ולא מבינים הסוגיא אסור להרפות באמצע וצריך להתייגע עד שזוכים להבין, וכן צדיקים מדמים לבוראם שיש קושיות על הצדיקים שמביא הס"מ הקושיות כדי להרחיק מהצדיקים שלא יגמרו ח"ו את הנקודה, אך הצדיקים יודעים שהמלכות גנוז ברדל"א ולא מפסיקים להתייגע אף שיש קושיות באמצע הלימוד, שאדברא תיק"ו - ר"ת ת"שבי יתרון קושיות ואיבעיות, שהאור של אליהו הנביא נתגלה ע"י קושיות, ואליהו הנביא זל"ט יש לו העבודות שלו, ומגלה פעם שהוא כהן (פרד"א פר' מ"ו) ופעם מגלה שהוא משבט גד (ב"ר ע"א, ט'), ג"ד ר"ת ג'זמל ד'לים, שהמקום האחרון שהוא מגיע הוא משבט גד, וצריך לזכור את אליהו הנביא, כי רק עם אליהו הנביא יגמרו הנקודה, ועוברים על בג"ז כל כך הרבה בירורים עד שיגמרו הנקודה.

ד] ויש ללמוד ספרי צדיקי אמת בקביעות אמת יומם ולילה ביגיעה נוראה, שהס"מ לא נותן שילמוד ספרי צדיקי האמת שע"ז יגיעו לבסוף מ"י העליון אל ה' התחתון, ואשרי הגבר אשר תייסרנו י"ה, שיאיר על האדם בחי' י"ה, שפלות וביטול כל הזמן, ולא כאלו שכאשר מבינים ומשיגים משהו יש להם כבר דעה ומתרחקים מצדיקי אמת, אלא להתפלל כי י"ה יושיעך מעצת מרגלים לזכות לענוה המרומז באותיות י"ה ולהינצל מעצת מרגלים המרחקים ממשרע"ה [ואחד מהנוכחים שאל שבאריז"ל מובא שאותיות י"ה מורים על גאווה ולא על ענוה, וענה מו"ר שבדרך כלל בתורה של בחי' החכמה אסור לשאול באמצע, וכמו בתורה של של"ס שהוא בבחי' פנימיות חכמה סתימאה (רדל"א) שלא שואלים באמצע, אך בפורים מותר, שבפורים שהתורה נאמרת בבחי' שתויי יין הר"ז

אך צ"ב מה הענין של ההלכות שלא יתבטלו לעת"ל, והלא אפי' כל הנביאים יתבטלו לעת"ל והיינו שתתרכה ותתגדל כ"כ הנבואה שכל ישראל יהיו נביאים גדולים עד שתבטל חשיבות הכ"ד ספרים (הו"ן מהמשה חומשי תורה ומגילת אסתר כמש"כ הרמב"ם הנ"ל) כביטול האור במאור, וא"כ אם הנביאים יתבטלו מדוע לא יתבטלו ההלכות ומדוע אין מספיק האור של המגילה, ולכא' והלא לעת"ל עין בעין יראו וכו' ולא יהיו יותר לבושים אלא "והיו עיניך רואות את מוריד ולא יכנף עוד מוריד" (ישעיהו ל', כ') וא"כ מדוע לבושי ההלכה ישארו, אלא הביאור שישארו לבושי הנגלה כדי שיוכלו הצדיקים לגלות על ידיהם הסודות בהתחדשות תמידית ויגלו סודות חדשים, שע"י נגלות התורה יגלו אלקות יותר ויותר עמוק (סודות התורה הם ממוחא סתימאה אך ע"י הנגלות עולים אל הרדל"א בסוד המלכות הגנוזה ברדל"א), ולכן צריך שישארו לעת"ל ההלכות בבחי' "הליכות עולם לו".

ב] בסעודת פורים משלימים אור המגילה שיומשך האור עד חיצוניות הגמור, ובפרט כשלומדים תורה בסעודת פורים שממשיכים בזה מוחין אלקיים של יסוד אבא, וכמו שאמר זקני החת"ס זי"ע שיש ללמוד תורה בין ב' המגילות ולהשלים עבודת המגילה בלימוד התורה, והקורא המגילה ודורשה באמצע אינה הפסק, וכן אין להפסיק בין מגילה דהלילה למגילה דהיום שלא להפסיק בין לילה ליום, וליל פורים הק' הוא בבחי' לילה כיום יאיר שהוא שורש דליל פסח.

ג] ויש להתייגע עתה לחפש האור האלקי ולא לצאת באמצע, שזה מעשי ס"מ (שהצדיקים קראו לו קלוגינער) שפועל בכל מיני תירוצים ולא נותן להתייגע עד הסוף,

שהוא שורש הבעש"ט מכריע את כולם] וא"כ לכא' יש לחוש להחמיר לשיטת השפ"א, ואמנם המנהג ליתן מל"מ לרבי, והרי אי' מהבוטשאשער רב שלמנהג ישראל יש כח הכרעת ע"א סנהדרין, אלא צ"ל שבודאי שעפ"י נגלה יוצאים במל"מ לרבי ומי שרוצה לחוש למעט הנסתר יתן עוד מל"מ שלא לרבי, ואמנם עפ"י רזין דרזין יוצאים בנתינה לרבי, דרזין דרזין הוא כמו הנגלה (והבוטשאשער רב שהיה רב בעיר חשש לקחת מל"מ מאנשי העיר מחשש שאח"כ יבואו לדין תורה ויהא אצלו חשש שוחד, וע"כ הנהיג שהרבנית תקח המל"מ ללא שהוא ידע מי נתן ומי לא).

ו' ופעם שהיתה עניות ולא נתנו לרב כדי משכורתו לפעמים המשלוחי מנות והפדיונות וכדו' היו חלק ממשכורת הרבנים, ואמנם החידושי הרי"ם הנהיג חומרא שלא לקחת פדיונות מאנשים שחשש לדברי ירושלמי (יומא פ"ג ה"ז) שמי שבקי בשם המפורש אסור לו ליהנות מבנ"א מחשש שמי שלא יביא לו כדי רצונו יזיקנו בשם המפורש (והנהיג הרי"ם הנהגה חדשה של "דמי כוללות"), אך החת"ס זי"ע סובר שהבבלי אין סובר בזה כחומרת וחשש הרחוק דהירושלמי, והלכה כבבלי (וכן הבית ישראל זי"ע הנהיג לפעמים למקורבים אליו מאוד כגון לאבי ז"ל כהחת"ס), ובאמת אלו ואלו דא"ח, וכמו שאמרנו כמ"פ בשם הרמ"ז (על אוצ"ח אות ב') שהירושלמי מוחין דלאה והבבלי בבחי' מוחין דרחל, ובזה מובן שמי שמרכבה לבחי' רחל היינו בחי' מרכבה להשכינה הק' יכול לקבל מבנ"א בקדושה, שרחל בבחי' קבלה בקדושה (שמקבלת האור מכל הספי' הק'), ומי שהוא בבחי' לאה (מלכות דבינה) שדרכה להשפיע חושש לקבל מבנ"א, שכיון שעיקר אורה ותפקידה של לאה הוא להשפיע לכן חוששת שתהא אחיזה בקבלה שלה, וע"כ אוסר הירושלמי

בבחי' הבינה, ובדרשה שבבחי' הבינה מותר להקשות באמצע, ואמנם אף שהאריו"ל (סוף שער היחודים שער תיקוני עיונות פ"ז) כותב שי"ה בנ"מ גאו"ה והמילוי של י"וד ה"ה בההי"ן ג"כ בנ"מ גאו"ה, אך בפורים שבסוד ונהפוך הוא ואין רוצים להזכיר גאוה מזכירים ענוה שהוא היפוך הגאוה].

ח' ישנה מח' כל הפוסקים עם השפ"א האם אפשר לתלמיד לצאת יד"ח משלוח מנות בנתינת מל"מ לרבי, דהרי כתוב "איש לרעהו" ורבו אינו רעהו וחידוש השפ"א מסכת מגילה (ז' ע"ב) דאין תלמיד יכול לשלוח לרבו דלא נקרא רעהו רק אם רבו שלח לו מקודם דהראה לו שנחשב כמו חברים, ואמנם לכל הפוסקים יוצאים בזה יד"ח, שבפורים מתגלה אור הגבוה שכולם בבחי' חברים וכמו אצל הרשב"י באידרא שהתלמידים נקראים חברים, אך השפ"א שאמר ע"ע שנולד על הר גבוה [שכידוע נהיה רבי בגיל צעיר והיו שהתפלאו ע"ז ואמר במשל לאחד שטיפס על הר גבוה הרבה שנים עד שהגיע לראש ההר ומצא שם ילד קטן ושאלו איך הגעת לכאן וענה הילד שאני נולדתי פה על ראש ההר] והרי השפ"א רבי גדול נגד כל הפוסקים, וכמו שאומרים בגור שרבי הוא לא הגדול שבין החסידים אלא רבי הוא ענין אחר לגמרי, והשפ"א סובר שהרבי הוא לא חבר שלך אף שהצדיק עושה את עצמו חבר לכל אחד אבל אתה לא חבר שלו, ואמנם השפ"א הוא יחיד כנגד רבים, אך מביא הגרע"י דעה שגאון יחיד בחכמה יכול להכריע אף רבים וכמו שמביא שם שרבי סעדיה גאון שהוא יחיד בחכמה מכריע את כולם [וזה עניין פורים, שאי' בספר שבחי הבעש"ט שהבעש"ט היה גלגול דר' סעדיה גאון, ופורים הוא בחי' האור של הבעש"ט, וא"כ מובן שר' סעדיה גאון

עבור האורחים כמוכא בשו"ע וא' מהנוכחים שאל איפה הרבי שמע קידוש? בשמים? וענה מו"ר שאלת מוב שע"י הקושיא נהיה ברור, ומי ששמע שמע, ועושים צדיקי הדור קידוש שהוא בסוד ביעור חמץ, שעושים קידוש על ביעור חמץ והדברים סתומים והתומים והמשכילים יבינו.

יא] "ומרדכי ידע את כל אשר נעשה" –
שמרדכי יודע שלבנ"י יש כוחות שיהודים לבסוף יגמרו, וצריך להיות חזק, שהתורה"ק נקראת עוז, שהיא נותנת כוחות לבנ"י, ואמנם מי יכול להעיד ע"ע שיש לו התורה"ק, אלא שאם אתה אוהב כל יהודי ולא סובל פירוד בין יהודים ואתה רוצה תמיד שיהא שלום בין יהודים זהו סימן שיש לך התורה"ק, ואם אתה ח"ו מסכים לפירוד בין יהודים הרי ס"ת שחסר בו אות פסול ועליך לחזור בתשובה.

יב] ודיברתי כבר ואין רצוני לדבר יותר
על הענין שלא ליהנות יותר מסעודת אשורוש, ויש יהודים שקיבלו זאת על עצמם באמת ועשו תשובה מאהבה, ומבקשים שמי שעדיין לא עשה תשובה בלב אמת שיקבל על עצמו שלא ליהנות יותר מסעודת אשורוש [לפרוש מראיות אסורות בכלים המשחיתים רח"ל], ופעם היו צדיקים שהיו בלב נשבר כזה (כמו אחד מסלונים צדיקים) שכשהיה אחד שחשב מחשבות שאינן ראויות רח"ל והצדיק הרגיש והסתכל עליו הכנים בו הרחורי תשובה חזקים והביאו לבכיות מרובות וכו', והיום נמצאים במצב כל כך נמוך שאפי' אלו שיש להם לב נשבר לא פשוט עבורם להאיר לאלו שנפלו למקומות מרים, ואמנם אחד לחבירו יכול לעזור אך תלוי גם בידו, וזה בסוד המוכא במשנה במס' מגילה (א, ה) שיוהכ"פ זדונו בידי שמים, שבבחי' אור יוהכ"פ א"א לצדיק

שבבחי' לאה ונוקט חששות רחוקים על הקבלה, והחידושי הרי"ם עיקר גילוי בעולם היה בנגלות התורה, ואף שהיה גדול מאוד בנסתרות התורה [כמו שהעיד ע"ע שכבר בגיל עשר ידע קבלה כהעמ"צ] בכ"ז לא גילה זה, ונגלות התורה הן בבחי' לאה, וע"כ הנהיג החידושי הרי"ם כהירושלמי שבבחי' לאה, והחת"ס לימד לתלמידיו האמיתיים סתרי תורה (עד שהסאטמער רב זי"ע אמר לדודי זקני שכרוצה ללמוד נגלות התורה לומד ישמח משה, וכרוצה ללמוד רזי תורה לומד חת"ס), ורזי התורה הם בחי' רחל וע"כ גילה החת"ס שאפשר לקבל בקדושה, ואין חשש אחיזה ח"ו בקבלה זו.

ז] וא' מהנוכחים שאל איך מו"ר נוהג במח' זו, והשיב מו"ר שבדרך כלל כשבני אר"י נותנים לו פדיון נוהג כהירושלמי ומחזיר להם המעות, ולבני חו"ל נוהג כהבבלי, והסביר שהמעט הפשוט ע"כ שאין רוצה ליקח כסף מבנ"י אר"י שדחוקים בפרנסה [והיה משמע מדבריו שיש לו גם סוד של חילוק מבני חו"ל לבני אר"י (ואולי בני אר"י קשורים יותר לירושלמי שנתחבר באר"י ובני חו"ל לבבלי שנתחבר בבבל)].

ח] כל מה שמדברים עתה הכל
בהתלבשות, שאור של פורים למעלה מכל השגות.

ט] רצו להוציא מביהמ"ד איזה שיכור
שהפריע למו"ר לדבר, ונענה מו"ר שלא להוציאו שאוחז עתה אותו השיכור במדרגות גדולות.

י] עוד סח מו"ר בקדשו ששמע שצריך לעבוד לגמור את כל העבודה וצריך לגמור כל הגישעפט, ויש צדיקים שכבר עשו קידוש והתחילו את הסעודה, ואני יצאתי יד"ח בקידוש ששמעתי ומי שלא שמע יכול ג"כ לצאת בקידוש שעושים בביהמ"ד

כלל לעזור לאלו המזידים רח"ל, אך פורים הוא בבחי' השב"ק שזדונו בידי אדם, שמרדכי הצדיק הוא בסוד הידיים כמובא בלקו"מ (ח"א תורה י'), שהאור של פורים הוא בבחי' האור של שב"ק (יסוד אבא) שזדונו בידי אדם שמרדכי הצדיק שיש לו ידי אדם יכול לתקן אף את כל המזידים [ועיין בסיפוי"מ במעשה י"ג דהו' בעטלרים בהבטליר השישי (שבסוד מב"י כמבואר במקו"א) שהוא בסוד הידיים שיש לו כח הידיים שבהם הוא רופא את בת המלכה שזרקו עליה כל העשרה מיני חיצים המשוחים בעשרה מיני סמים ונפלה חלשות, והצדיק שיש לו כח הידיים יכול לרפא אותה שיכול למשוך ממנה בידיו את כל העשרה מיני חיצים וכו' ויכול לרפא אותה ע"י העשרה מיני נגינה עיי"ש], וה' יעזור שנחזור כולנו בתשובה [ופנה לאחד מהאורחים מהו"ל ואמר לו אתה ממונה על יהודי אמריקה שלא יהיה להם כלים שאינם כשרים], ואף הצדיקים צריכים לחזור בתשובה כמו שאמר בעל התניא באגה"ת שתפלת סלח לנו וכו' נתקנה על חטא ביטול תורה, שעיקר התשובה על ביטול תורה, ואף שהצדיקים לא מבטלים תורה בכ"ז התורה אין לה סוף ויש לעשות תשובה על ביטול תורה, וזה בבחי' דברי התולדות יעקב יוסף עה"פ "גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם" שע"י שנכשלים בנ"א בעבירות קשות עי"ז גם החסיד הצדיק לא זוכה להגיע לגמר השלימות שלו.

יג] י"ד אדר ר"ת יוסף דוד, אך זה לא מספיק, שהעיקר הוא האור של משרע"ה שכלול מתרין משיחין, שזה ר"ת **מ"ד** – משה יוסף דוד, שאף שנעמד הס"מ ונלחם גם נגד האור של יוסף דוד, אבל הכי חזק הוא נלחם נגד האור דמשה, שהס"מ לא רוצה שיוזכו בנ"י לאור הדעת שזה האור של

משרע"ה [יוסף – חכמה, דוד – בינה, משה – דעת], וזהו האור של פורים דהמוקפים חומה מימות יהושע בן נון, שיהושע בן נון היחיד שנשאר ועמד כל המ' יום בהתקשרות למשרע"ה בהר סיני [ועי"ז ניצל מחטא העגל], ואנו מוקפים באור של יהושע בן נון, ואפשר עתה לקבל האור של יהושע בן נון שבבחי' י' התחתון, שלא קל להיות י' התחתון וזה מדרגה נוראה, ואפשר לקבל האור דיהושע מוקדם בסוד מקיף (מוקף) ואח"כ בסוד פנימי, שאנו רוצים את האור של משרע"ה ורוצים לזכות לאור הדעת, שאמנם האור של יוסף הוא גם טוב והאור של דוד הוא גם טוב, ואסור ח"ו לבטל ולזלזל באורות של יוסף ודוד, אך מי שכבר טעם האונגרשער ויין (היין ההונגרי) כבר לא חפץ רק ביין הזה [וכמשל רביז"ל (חיי מוהר"ן אות ר"ס) על מי שמעם את האור שלו שהוא בבחי' האור של משרע"ה שכבר אינו חפץ באור אחר] שלא רוצים להיות בעולם הפירוד אלא בעולם הדעת, לזכות לאור הנזירות שהוא אור הכתר [שהדעת חיצונית הכתר ונזירות בבחי' אור הכתר כדאי' מהאריז"ל] שאפשר להיות בבחי' "נזר אלקיו על ראשו", וצדיק הדור הוא בבחי' נזיר, וכמו הרוגאצ'ובער שאמנם בודאי לא היה נזיר כפשוטו ח"ו (שהרי כידוע הוא לא זו כלל מהרמב"ם והרמב"ם פוסק שאסור לעשות נזירות בחו"ל [ועיין בערך להם למהריק"ש בסוף הל' נזירות שפוסק שאסור לעשות נזירות אף באר"י] וע"כ אלו שמספרים מעשה שהיה הרוגאצ'ובער נזיר ודאי אינו מדויק, אלא המעשה הוא שקיבל מהצ"צ זי"ע ברכה לגדלות בתורה ואמר לו הצ"צ ללמוד מס' נזיר, והבין מזה שצריך להתקשר לאור הנזירות ועסק ביותר בהאורות של נזירות, ובפרט ששמו היה יוסף ויש משמעות בירושלמי שיוסף הצדיק היה נזיר עולם, וע"כ זכה הרוגאצ'ובער להיות בקי בכל התורה, שסוד הנזיר הוא סוד הכתר, והשיג אף

הכל, שהמעביר על מדותיו מעבירים לו על כל פשעיו, שה' רוצה שיכבדו אחד את השני שה' אוהב כל יהודי כבבת עינו, שכל יהודי הוא אות והלכה בתורה, ומי שפוגם בכבוד הצדיקים פוגם בקוצא דאות ד' ועושה מאחד – אחר, בחי' פגם המן הרשע שעשה עצמו ע"ז, והרי "ועמך כולם צדיקים", וע"כ מי שפוגם בכבוד יהודי בבחי' פגם ע"ז, וקשה לתקן פגם ע"ז (ובפרט מאוד מר מי שמרים יד ח"ו על יהודי אחר) וזה באמת מאוד קשה לכבד את השני באמת שהם"מ נעמד ע"ז מאוד, ואני עושה תשובה עם כל היהודים, ויה"ר שה' יתן לנו את השכל לכבד אחד את השני כראוי שע"ז נזכה כבר לתיקון השלם אמן.

טז] סיפר בארוכה שכל מה שזכה להתקרב לרביז"ל היה בזכות הרה"ג הדיין כהריאל דוד קפלן ז"ל שייעץ לו לעבור משיבת לוצרן לשיבת גייטסהד, ואמנם אביו לא הפץ שיעזוב את לוצרן אחרי שנה, שזה לא דרך, אך כשנכנסו להתייעץ ולשאול את הרב קפלן הוציא לחיים ואמר שר' איצלה פעטרבורגער היה רב בעיר קטנה ואמרו לו לעבור לעיר גדולה, וכך גם עליו לעבור מלוצרן שהיא ישיבה קטנה לגייטסהד שהיא ישיבה גדולה, ושם בגייטסהד זכה להתקרב לרא"ז ולר"נ שליט"א שעל ידיהם התקרב אל רביז"ל, והכל בזכות הרב קפלן שעשה לו בזה טובה נצחית.

יז] והמשיך שר' איסר זלמן מלצר זצ"ל (רבו דהרב קפלן) היה לו ווארט בשמים (וזכה לחיות בטל להבעלזער רב) וכותב בהסכמתו לספרו של הרב קפלן שמי שיעשה טובה להרב קפלן יכיר לו ע"ז טובה.

יח] והמשיך שר' איסר זלמן מלצר זי"ע היה תלמיד דהגר"ח בריסקער זצ"ל, והגר"ח בריסקער היה

נסתרות התוה"ק בתוך נגלות התוה"ק (וכמש"כ בדא"ה של פר' תרומה איך שמפרש את פסק הרמב"ם של שיעור ארבעים שערות בפיאות עפ"י דברי המושנת חסידים במס' א"ק שיש ד' נימין עליונים וכו' עיי"ש), וז"ס אור הפורים שצריכים לזכות להוריד סודות התורה בתוך נגלות התורה כדברי הרמב"ם הנ"ל שמגילת אסתר והלכות של תורה לא יבטלו לעת"ל, שיש לגלות את כל האורות וכל המדרגות וכל הצהצחות בתוך נגלות והלכות התורה, בבחי' אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, שאשרי הוא בסוד הכתר **ואשרי – ראש י' הספירות** בסוד צדיק האמת שהוא מרדכי היהודי שזכה ל"ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו", **שככה הוא ר"ת כתר כל הכתרים**, אך העיקר הוא להוריד כל הסודות דהכתר לבחי' ותלמודו בידו, לקבל בפורים את התורה מחדש בבחי' הדעת דמשרע"ה שמקשר הנסתרות (יוסף) והנגלות (דוד) ועי"ז נזכה למי"ד הן נגאלין אכ"ר.

יד] כמה צריכים להתפלל להינצל מכל מעות בעוה"ז, שיכולים ח"ו כ"כ למעות בעוה"ז, ולפעמים אדם עושה מעות קטנה ופוגם בכל העולמות ח"י, והכרתי וראיתי כזה אדם, ובכ"ז אף מי שמעוה התשובה היא מעל הכל.

טז] כשניסו להרחיק באופן של ביזוי איזה אחד שנדחק בכח לדבר עם מו"ר, נענה ואמר שיש לסבול כל יהודי ואף יהודי שמפריע ליהודים אחרים, שיש לכבד כל יהודי, וכל הפגם הוא שלא מכבדים יהודי אחר, שאם פוגמים בכבוד של איזה יהודי יהיה מי שיהיה הר"ז מר מאוד כמו המורה, ואם בנ"י היו עושים תשובה על פגם זה כל העולמות היו נתקנים עי"ז, וזה האור של פורים "ומשלוח מנות איש לרעהו" שכולם חברים ורעים ול"ז, ולא מהלקים בין קטן לגדול, ואם תכבד כל יהודי ה' ימחול לך על

שבפורים מאיר האור דיסוד אבא שבבחי' אור השבת שהוא בבחי' חברית שבין ה' לבנ"י, ביני ובין בני ישראל, שבשבת יש זיווג ויחוד הפנימי שאף שבחיצוניות לפעמים נראה פירוד אבל בדעת הפנימי ישנו יחוד, וה"נ בפורים מתגלה שיהודים הם אחד וכל הפירודים הם רק בחיצוניות, והמן ניסה למעון 'עם מפוזר ומפורד' אך מה שניסה המן להפריד ביטלה אסתר המלכה בסעודה שעשתה, שבסעודה עולים אל המקום הגבוה ששם כל ישראל אחד, וזה עיקר העבודה להיכנס ולעלות לעולמות העליונים ששם כולם אחד, ולזה מסוגל כשפוגשים יהודי שלא פגשוהו בחיצוניות הרבה זמן שאז עולים לאור של שבת, אור של עתיד, דהיינו הוא מיניה וביה, יהודים עצמיים שיהודים הם אחד, ודחיית מרחוק הוא לגלות ביתר שאת את היחוד הקרוב השרשי שיש רק יחוד מיניה וביה ורק אחדות הפשוט.

כא **שר** ניגון בתיבות "ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב", ונצרך כאן מה שדיבר מענין המן, שהביא ראיה למה שמחדש הרב מברסק זצ"ל בענין עמלק שאין הכונה לאומה מיוחדת, אלא כל אומה ששונאת לישראל שנאה חזקה שלא כרגיל הר"ז הוכחה שהתלבש בה קלי' וטומאת עמלק, ואמר להביא הוכחה להידוש זה מהא דאי' מהגרי"פ פערלא שמוכיח שהמן הרשע לא היה מזרע עמלק מצד אביו (אלא מצד אמו) ובכ"ז נקרא המן עמלקי, וחזינן שעיקר הקובע הוא השנאה החזקה שנתגלתה אצלו לישראל [ואחד מהתלמידים אמר למו"ר ע"ז ששמע שהרשע מפרס שבימינו ימ"ש מכנה את עצמו בשם המן, והיה ניכר קורת רוח והנאה למו"ר מזה (שמתאים זאת להחידוש הנ"ל שכל אחד שמתגלית אצלו שנאה חזקה לישראל הרי הוא בבחי' המן ועמלק)].

בילדותו תלמיד אצל אחד מחסידי היסוד העבודה זי"ע, שהיסוד העבודה היה כידוע הגלגול והשפאלער זיידע זי"ע, וזו היתה עבודת השארית ישראל מוולידניק זי"ע שאמר ע"ע שהוא מקשר בין רביז"ל להשפאלער זיידע [בבחי' החיבור דתריין משיחין כמו שדיבר בקדשו באריכות בפורים לפני כמה שנים] וצריך להבין הענינים שהכל סודות התורה, שזה עיקר העבודה להתקרב לצדיקים ולא לפגום בקוצא דד' דתיבת אחד, ועי"ז נזכה להתקשר באלקות ולראות בכל רגע את האחד יחיד ומיוחד ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ולית אתר פנוי מיניה שזה עיקר הנקודה בב"א.

יט **אמר** בקצרה שאף שבכל השנה מגלה האריז"ל כוונות רבות באכילה שרק המקובלים יכולים לכוונם בשלמות, אך בסעודת פורים ריחם על אלו מכלל ישראל שאין מסוגלים לכיון כוונות ארוכות ועמוקות וגילה כונה פשוטה השווה לכל נפש שבאכילה יש לכיון "אכל י-ה" ובשתיה יש לכיון "שתה י-ה", היינו לכיון לשבור הלבוש החיצוני של האוכל ולגלות הניצוץ האלקי הטמון באוכל ולכיון שיהא הוא העיקר, ע"י שיגביר החפץ והחשק שלו לניצוץ הק' הגנוז באוכל מעל התאוה לגשמיות וחיצוניות האוכל, ואמר שכונה זו טובה ג"כ לאכילה ושתיה של כל ימות השנה, למי שעדיין לא זכה לבוא בסוד ה' להוסיף שאר כוונות, אך העיקר בכונה זו שלא להסתפק בכונה זו פ"א אלא לחזור עליה שוב ושוב בשעת האכילה ולשבור בזה כל ההסתרות שחופות ומכסות על ניצוץ האלקי שבאוכל ע"י שיגביר בעצמו הרצון הפנימי להידבק רק בפנימיות ניצוץ הק' שבאוכל כנ"ל.

כ **אמר** לאחד שאין רואים אותו כל השנה והגיע רק עתה לסעודת פורים,

כב [כ] אמר לשיר ה"גועישע ניגון" על התיבות "מראה כהן" (שיש בהניגון הידוע תנועות שמגיעים מהגויים) [וכמו שפירש כבר מעמו בזה לשיר קצת בפורים ניגונים כאלו להאיר למקומות הנדחים] וזה עפ"י מה שדיבר בארוכה וגילה סודות גבוהים בענין צדיק האמת שהוא בבחי' נקודה התשיעית הגנוזה (אמת בנימ' קמ' תשע), שמלביש עצמו בשמונה בגדי כהונה [הסביר זאת בארוכה עפ"י דרושי עולם המלבוש ויודפס בעז"ה בפ"ע].

כג [ג] ונצרך כאן פירוש קצר שאמר בשיעור ההלכה בענין משלוח מנות ליישב שיטת זקינו החת"ם שס"ל כהפוסקים שיש לשלוח המל"מ ע"י שליח (אמנם א"צ שליח אמיתי ככל התורה ואפשר לשלוח ע"י קטן), ויש המקשים על שיטה זו מהגמ' (מגילה ד' ע"ב) דמחלפי סעודתיהו בהדדי לשם משלוח מנות והלא מסתמא כשאוכלים ביחד הסעודה ומחליפים המנות אין שולחים המנות ע"י שליח, ואמר ליישב עפ"י המח' הידועה האם המשלוחי מנות לצורך סעודת פורים (כשיטת התרוה"ד ודעימיה) או לשם תוספת רעות (כשיטת המנות הלוי וכ"מ מהרמ"א וכן ס"ל להחת"ם) [ויש הרבה נפ"מ במח' זו ואכמ"ל], וי"ל שהחת"ם לשיטתו שהמל"מ כדי להרבות רעות, ולכן ס"ל שיש לשלוח ע"י שליח, כי לפעמים כששולח מתנה

לחבירו גורם בושה למקבל והוי חסרון בתוספת רעות ולכן צריך לשלוח ע"י שליח שאין מביא בושה, משא"כ באוכלים בסעודה הרי הדרך שאין האורח המקבל המנה מתבייש מהמארח שהרי אדרבא שמחה למארח שבאים האורחים לסעודה שהכין עבורם וע"כ שם א"צ לשלוח המנות ע"י שליח.

כד [ד] האריך בסעודה בדב"ת ובשירות ותשבחות ובריקודים וכו' עד עלות השחר וביקש שכל אחד יכין ויחזק את עצמו להתפלל ותיקין, ולא להפסיק בין הלילה ליום, ואמר שהשכינה נקראת חקל תפוחין קדישין, שהתפוחים בטבעם מפיגים השכרות דהיין, שהשכינה עושה את האדם שיכור כשצריך זאת לשם גילוי סודות התורה, ובשעת התפילה מפכת השכינה מהשכרות (ואכן זכינו כולנו להתפלל עמו ותיקין ב"ה).

כה [ה] כפתיחת הארון להוצאת הס"ת אמר המסירת מודעה הנדפס במחזורי הרש"ש ליו"ט שאנו מקבלים עלינו מחדש התורה באהבה ע"ד הצדיקים וכו' והוסיף גם ע"ד מרדכי ואסתר וע"ד הרב ישראל בן אליעזר וע"ד רבינו נחמן בן פייגא וע"ד הרב יצחק יהודה יחיאל בן אלכסנדר סנדר וע"ד הרב אליהו בן שלמה (וכמדו' שהוסיף עוד איזה צדיק).

תיקונים בדא"ח משבועות קודמים

א [א] מה שנדפס בדא"ח לפר' משפטים מש"כ הר"מ שטרנבוך בשם הבית ישראל זי"ע בענין עני לרוץ לפניו וכו' יש לתקן שם, שא"א ליתן לעני לרוץ לפניו מכספי מעשר, שכספי מעשר הם רק לעניים ממש ולא לשם די מחסורו (ולא כנדפס שם

שא"א ליתן לזה מכספי צדקה), ויש להוסיף שצ"ל שסובר הבית ישראל כהשיטות שאי אפשר לעשות בכספי מעשר צרכי מצוה ומותר ליתנם רק לעניים (והארכנו בכיזור השיטות בזה בתשובה הנדפסת בים החכמה תש"ע).

ב] במה שהודפס בחלכות הבן איש חי מרבים בעבודות וכו', צריך לתקן שהוא אמר
לפורים (בסוף החלכות) מה כן על עצמו שהוא עצמו היה מרבה
שסיפר ר"מ מנדבורנא זי"ע שבצערותו היו בצערותו וכו'.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן

